БЕЛАРУСКАЕ СЛОВА

Weissruthenisches Wort * Byelarussian Word

№ 2 (16) красавік — травень 1954 г. Год выд. IV

Цэнтральны Камітэт Беларускай Незалежніцкай партыі вітае ўсіх сваіх дарагіх партыйных сяброў, а такжа ўсіх беларусаў на Бацькаўшчыне і на эміграцыі з Вялікоднымі сьвятамі!

Хрыстос Уваскрос!

З нагоды Вялікодных сьвятаў усім суродзічам на бацькаўшчыне і на эміграцыі шлём нашае традыцыйнае — Хрыстос Уваскрос!

Рэдакцыя

Зыгзагі савецкае палітыкі

Ужо ад даўжэйшага часу ў Савецкім саюзе насьпяваў нутраны эканамічны крызыс. Ен зарысаваўся яшчэ за жыцьця Сталіна і быў, як ведама, разгляданы яшчэ на XIX партыйным зьезьдзе ў восені 1952 году.

Сьмерць Сталіна яшчэ больш скамплікавала справу, бо-ж да эканомікі далучылася і нутраная палітыка. Маскоўскія заправілы маюць дзеля гэтага шмат клопатаў. І хоць жалезная заслона Саветамі заслонена вельмі шчыльна, аднак. сочачы за савецкаю прэсаю, трэба прыйсьці да вываду, што ўся гісторыя з Бэрыем ня скончылася з ягонай шыбеніцай. У адміністрацыйным савецкім апараце адбываюцца колёсальныя зьмены, але правесьці іх ня так лёгка, нават пры савецкім дасканалым таталітарным ражыме.

Нельга такжа не дацэньваць і тых клопатаў, якія Крэмль мае побач гэтага з сваёй эканомікай, асабліва-ж у галіне сельскае гаспадаркі. Як ня ўсеўладнае Політбюро Крамля, аднак, яно ведае, што голад мае яшчэ большую сілу і можа здарыцца так, што ўрэшце савецкі чалавек далей галадаваць адмовіцца. Гэта ўсё дакладна ўлічваюць заправілы Масквы і таму дакладваюць усіх высілкаў, каб перахапіць крыху паветра.

Патрэбна перадышка

У дадатак да ўсіх нутраных клопатаў, міжнароднае палажэньне таксама зложылася для Советаў ня прыхільна. Заходні сьвет хоць паволі, аднак сыстэматычна ўмацоўваецца, а поступы Амэрыканскіх вучоных у галіне атомнае энэргіі ў шмат разоў выпярэджваюць савецкія дасягненьні. Трываючая сёньня «халодная» вайна можа ўрэшце замяніцца ня толькі ў цёплую, як гэта было на Карэі, але й у зусім гарачую, якая можа, а нават напэўна, тады ахапіла-б цэлы сьвет.

Вось, для таго, каб крыху скарыстаць на часе, каб мець передышку для таго каб справіцца з усімі цяжкасьцямі, Масква дакладна абдумала свой плян дзеяньня, які хоць і выглядае на вонкі зыгзагатавата, аднак па сутнасьці зьяўляецца пасьлядоўным і вельмі хітрым.

На гэтым зыгзагатаватым шляху за вельмі кароткі час Советы парабілі амаль адначасна некалькі мэтазгодных ходаў, паймена:

1. згадзіліся на часовае замірэньне на Карэі ды не адмовіліся ад Жэнэўскае канфэрэнцыі, на якой павінна было-б быць разгледжана ня толькі карэйскае пытаньне, а такжа і Індакітайскае.

2. Каб умацаваць аднак сваё палажэньне на гэтай канфэрэнцыі распачалі вялізарны наступ якраз у Індакітаю, каб змусіць Францыю адарвацца ад сваіх саюзьнікаў за цану спыненьня там, так зацяжное і так цяжкое для Францыі, вайны.

3. Абвесьцілі 25 сакавіка аб «унезалежненьні» так званае «Нямецкае Дэмакратычнае Рэспублікі», каб гэтым самым забіць яшчэ большы клін паміж немцамі з аднаго боку, а памі-ж аліянтамі — з другога.

4. Нарэшце, выступілі з сэнсацыйнаю прапановаю прыняць іх у Атлянтыцкую Абаронную Супалку.

Рэзультаты Савецкіх ходаў

Каб ацаніць рэзультаты гэтых хітрых Савецкіх ходаў, патрэбны ёсьць перадусім час, але нават не чакаючы на выясьненьне шмат якіх пытаньняў, ужо цяпер можна зарызыкаваць цьверджаньне, што ходы гэтыя далі Саветам ня мала карысьці, а хто ведае, ці не дадуць яшчэ болей. Па-першае: спыненьне вайны ў Карэі, дало магчымасьць кітайцам перакінуць свой транспарт, амуніцыю і нават жывую сілу на дапамогу Ветмінскім партызанам і тым самым стварыць ня толькі вялікую пагрозу для Францыі, але адначасна й усёй усходняй Азыі.

Праўда, яны напэўна не спадзяваліся, што Амэрыка хутка расшыфруе іх хітрыя пляны ды выступіць з вельмі небясьпечным контрходам, але... знаючы псыхалёгію «згнілога» Захаду, яны сумляваліся, каб гэты рашучы шаг Амэрыкі быў рэальны. І яны не памыліліся! Як ведама ўжо, рашучы й адзіны разумны плян міністра Даллеса, дзякуючы палітыцы Францыі і Англіі, пакуль што павіс у паветры і хто ведае ці ён не зрабіў больш шкоды чымсь карысьці? Як бы там ня было, але ў працягу пэўнага часу камуністы маюць вольную руку ў Індакітаю і там ім нічога не пагражае.

Па-другое: згода якраз Молотава на Жэнэўскую канфэрэнцыю забіла, як гэтага ён напэўна і спадзяваўся, даволі значны клін паміж Амэрыкай і Францыяй передусім, а паміж Амэрыкай і Англіяй у пэўнай меры.

Урэшце, ігра яшчэ ня кончана і камуністы змогуць Жэнэўскуюператоржку весьці так доўга, як толькі ім захочацца, бо-ж пры такіх абставінах, якія запанавалі пасьля візыты Даллеса ў Парыжу і Лёндане, наўрад ці трэба саветам баяцца іх супольнага й згоднага выступленьня!

Пазыцыя Захаду

Саветы, як бачым, атрымалі тое, што ім было патрэбна — перадышку, а якаяж пазыцыя Захаду? Пацыфістычны Захад мае поўна клопату і ніякіх шансаў на пераймо ініцыятывы у свае рукі!

Ясна, апошнія два ходы Масквы г. зн. з марыянэтачнай «Нямецкай Дэмакратычнай Рэспублікай» і з гумарыстычнай іх прапановай уваходу ў НАТО, паважна саветамі не разглядаліся, а прызначаны былі выключна «на вынас» — для «акрасы» савецкае «міралюбнае» прапаганды.

Аднак для Захаду нават і гэтыя, гумарыстычныя проста, ходы могуць нарабіць ня мала клопату. Тое, што ўрад Заходняе Нямеччыны і нямецкі парлямэнт аднагалосна адкінуў прызнаньне новастворанае «дэмакратычнае» рэспублікі, яшчэ мала, аднак гэта не прайшло без пэўнага рэха ня толькі ў нямецкіх, але яшчэ горшае — ў іншых дэмакратычных краінах.

І хоць Амэрыка савецкую прапанову аб НАТО прыняла як належыцца, выказваючы апрыоры немагчымасьць гэтага, то ізноў жа ня ўсюды на захадзе была такая рэакцыя. І хоць з гэтага гумарыстычнага кроку безумоўна нічога ня выйдзе, бо-ж саветы ні ў якім выпадку на варункі, абавязваючыя ўсіх удзельнікаў НАТО, ня згодзяцца, але ізноў жа будзе залежаць ад іх як доўга гэтае пытаньне можа валкавацца, каб даць магчымасьць Саветам справіцца з сваімі і нутранымі і вонкавымі цяжкасьцямі.

Які-ж выхад?

Існуючае палажэньне для дэмакратычнага сьвету, з яго-ж собскай віны, зразумела не прадстаўляецца завідным, але яго-аднак нельга назваць і безвыхадным. Выхад ёсьць і не адзін, але трэба толькі хацець яго плянова рэалізаваць і ня думаць, што церпялівасьць ёсьць найбольшым дабрадзействам! Некатарыя, можа нават зусім слушна, бачаць выхад у самалёце, «фаршыраваным» атамнымі ці вадароднымі бомбамі, але гэты рацэпт вымагае неадкладнага дзеяньня, бо заўтра і ён будзе ўжо не найлепшым. Яшчэ не прагрымелі Фуксы ды Розэнбэргі, як сэнатар Мак-Карті сыгналізуе ізноў нейкага вялікага спэца Оппэнгаймэра, які мог перадаць усе ці прынамсі некатарыя тайніцы вадароднае бомбы саветам. Калі гэта нават і ня так, то напэўна можна сказаць, што праз нейкі час саветы ўсё роўна або ўкрадуць, або купяць усе тайніцы, якія сёньня мае Амэрыка. У такой дэмакратычнай сыстэме, якую мае Амэрыка ці Англія, абсолютна нельга забясьпечыцца перад такім злодзеем, якім зьяўляюцца Советы! Але сама вадародная бомба яшчэ ня прынясе разьвязкі калі яна будзе ў абедзьвых руках. Найвыжэй яна можа стацца непатрэбнай! Аднак уся сіла паляганьме ня толькі ў тэхніцы, але і ў людзях ды іх псыхіцы. Ці ўдасцца калі небудзь зьмяніць псыхіку француза ці іншага італьянца, сказаць цяжка. І таму Амэрыка, якая цьвяроза ацэньвае вытвараную сытуацыю павінна стацца менш крыху церпялівай ды не чакаць пакуль францускі ці Італьянскі парлямэнты будуць спрачацца аб ратыфікацыі Эўропэйскіх арміяў, а рашуча выказаць сваю ініцыятыву ды заключыць саюз з Нямеччынай, а іншыя, калі захочуць, няхай тады далучаюцца! Годзі ўрэшце гуляць у «белае выграе, чорнае праграе», бо-ж для дарослых і паважных людзей гэта зусім ня прыстойна!

А што далей?

А далей, маючы па свайму боку ўзброеную Нямеччыну ў саюзе з Турцыяй ды ўсімі тымі, што далучацца да гэтага «саюзу вызваленьня» ўсяго сьвету ад бальшавіцка-камуністычнае пошасьці, прыступіць да рашучае акцыі, ня выключаючы ўжыцьця вадародных бомбаў.

Нават пры той рэвэляцыяйнай сіле, якую мае вадародная бомба, якая, згодна з асьведчаньнем прэз. Айзэнгаўэра, можа ў адну сэкунду зьнесьці з паверхні зямлі такі вялікі горад, як Ньюёрк, яна ня выдаецца страшнай ў параўнаньні з той небясьпекай, якую нясе з сабою камуністычная зараза! Паводле нямецкай публікацыі, якая паказалася ў канцы мінулага году ў кніжцы «Acht Jahre danach... Deutschland heute», выданай аддзелам прэсы й прапаганды нямецкага ўраду, прадмову да якое напісаў сам канцлер К. Адэнауэр, агульныя людзкія страты, нанесеныя ў 2-ой усесьветнай вайне былі наступныя:

Забітымі	— 51.300.000
Загінула бяз сьледу	— 3.000.000
Раненых, інвалідаў і хворых	— 35.000.000

З гэтых лічбаў бачым (а яны апублікаваны ў афіцыйным урадовым нямецкім выданьні, дык заслугоўваюць на поўны давер), што аднымі забітымі людзкасьць страціла болей 50 мільёнаў пры 35 мільёнах пакалечаных, інвалідах і ня здольных да працы! Лічба не маленькая і, хто ведае, ці ўжыцьцё вадароднае нават бомбы пры згодным высілку ўсіх дэмакратычных народаў, каштавала-б людзкасьці столькі ахвяраў?

Для таго, каб скончыць раз і на заўсёды з камуністычнай пошасьцяй хапіла-б адначасова скінуць толькі 5 бомбаў — 2 на Масковускі цэнтр, 1 — на Пэкін, 1 — на Ленінград і 1 на граніцы Уралу і Эўрапэйскай часьці СССР. Найбольш заселенымі пунктамі зьяўляюцца Масква, Пэкін і Ленінград, агульны лік насельніцтва каторых выносіць разам ня болей 14 мільёнаў. Калі закругліць нават агульную лічбу людзкіх стратаў ад гэтых бомбаў да 25 мільёнаў, дык і то гэта будзе становіць толькі 50% тых стратаў, якія дала 2-гая ўсесьветная вайна і толькі 10% тых стратаў, якія пацягне за сабою распаўсюджаньне камуністычнай пошасьці на цэлы сьвет! А да гэтага пры сучаснай палітыцы заходніх дзяржаваў безумоўна дойдзе!

А. Корбут

Важная дэклярацыя Прэзыдэнта США Айзенгаўэра

16-га красавіка г. г. прэзыдэнт США Айзэнгаўэр выслаў дэклярацыю прамьерам Францыі, Італіі, Бэльгіі, Заходняй Нямеччыны, Галяндыі і Люксэнбурга, як да дзяржаваў якія маюць належаць да Эўрапэйскай Абароннай Супалкі. У дэклярацыі сваёй прэзыдэнт США выказвае адносіны Амэрыкы да Атлянтыцкага Аб'яднаньня і да Эўрапэйскай Абароннай Супалкі з хвілінаю, калі яна ўвойдзе ў сілу.

Прэзыдэнт Айзэнгаўэр запэўняе, што США супольна з Эўропэйскай арміяй, у склад якое будуць увайходзіць нямецкія дывізыі, патрэбныя для абароны Эўропы, будзе ўтрымліваць і сваю армію ў Эўропе так доўга, як доўга будзе трываць пагроза камуністычнае агрэсыі. США будзе ўважаць Эўрапэйскую Абаронную супалку за складовую частку Атлянтыцкага Аб'еднаньня.

Пасьля таго, як Эўрапэйская Абаронная Супалка ўвойдзе ў сілу, супрацоўніцтва з ею з боку США будзе апірацца на наступных падставах:

1. США будзе аказваць як найбольшую дапамогу і будзе супроцоўнічаць з Эўрапэйскаю Абароннаю Супалкай.

2. США будзе ўзгодніваць з штабамі Атлянтыцкага Аб'еднаньня і Эўрапэйскай арміі тактыку і колькасьць войска, патрэбнага да дыспазыцыі галоўнага камандаваньня НАТО для абароны загрожанага абшару.

3. США удзеліць Абароннай супалцы неабходных інфармацыяй у справе забясьпечаньня цывільнага насельніцтва перад магчымымі небясьпечнымі рэзультатамі новага атамнага й вадароднага аружжа.

4. США будзе ўважаць усякую атаку на якога небудзь сябру Атлянтыцкага Аб'еднаньня або Эўрапэйскай Супалкі за пагрозу для самое Амэрыкі і прыйме ўсе меры для супольнае абароннае акціі супроць агрэсыі.

5. Атлянтыцкі пакт не абмежаны ў часе.

Дэклярацыя прэзыдэнта падкрэсьлівае, што США лічаць сябе палітычна і вайскова зьвязанымі з Атлянтыцкім Абеднаньнем і Эўрапэйскай Супалкай і свае забавязаньні датрымаюць, бо-ж небясьпека для Эўропы азначае адначасна небясьпеку і для США.

Дэклярацыя прэзыдэнта Айзэнгаўэра была прынята з вялікім задавальненьнем у францускіх палітычных колах і трэба спадзявацца, што значна спрычыніцца да хутчэйшай ратыфікацыі падпісаных умоваў францускім парлямэнтам.

Францускія абсэрватары падкрэсьліваюць той факт, што США, дамагаючыся ад Францыі хутчэйшай ратыфікацыі дагавору аб эўрапэйскай арміі, лічыць Эўрапэйскую абаронную супалку за складовую частку Атлянтыцкага Аб'еднаньня, якое прызнана ў дэклярацыі прэзыдэнтам Айзэнгаўэрам неабмежаным у часе.

Канцлер Адэнаўэр, гаворачы аб значэньні амэрыканскай гарантыі, заявіў, што дэклярацыя прэзыдэнта Айзэнгаўэра зьяўляецца вялікім укладам у справу міру ў Эўропе.

Старая песня і нават не на новы лад!

24. 3. 54 Старшыня Амэрыканскага Камітэту адмірал Леслі К. Стівэнс выдаў новую інструкцыю для прадстаўнікоў так званага «Парыскага Блёку», адрасаваную г. г. Мельгунову і Гегечкоры. Інструкцыя гэтая, як піша адмірал Л. К. Стівэнс, павінна быць паложана ў аснову супольнае працы з Амэрыканскім Камітэтам.

На чым палягае «навасьць» гэтае інструкцыі? Вось яе зьмест:

1. Бясспрэчнае права ўсіх, насяляючых тэрыторыю Савецкага Саюзу, народаў вызначыць свой лёс дэмакратычным шляхам **пасьля перамогі** над бальшевізмам.

2. Будучы палітычны лад і ўзаемаадносіны між часткамі Савецкага Саюзу, населеннымі рознымі народамі, а такжа **момант і спосаб** зьмены існуючых узаемаадносінаў — гэта пытаньні, якія **ляжаць па за рамкамі супольнае справы.**

3. Групы, якія імкнуцца да рэстаўрацыі перадрэвалючыйнага строю, або да устанаўленьня таталітарнага ражыму ў кожнай форме ў гэтай арганізацыі ўдзелу прыймаць ня будуць.

Як ведама, Амэрыканскі Камітэт ужо мае даволі багатую історыю. Перш ён называўся «Амэрыканскі К-т вызваленьня Народаў Расеі» ды стварыў свой недаўгавечны СОНР.

Пасьля развалу СОНР'у, зьмянілася вывеска на «Амэрыканскі К-т вызваленьня ад бальшавізму» ды ўтварыўся так званы КЦАБ.

Урэшце, паяўляецца на сцэне так званы «Парыскі Блёк» ды творыцца МАКЦ і два КЦАБ'ы.

Партнёры гэтага «Парыскага Блёку» жадаючы, відаць, за ўсякую цану «прыобщиться» да касы Амэрыканскага К-ту, пачынаюць шукаць нейкае кампрамісовае плятформы з расейскімі імпэрыялістамі, якая-б ім пазволіла рэалізаваць свае пляны без выразнае здрады нацыянальным інтарэсам паняволеных нерасейскіх народаў.

Аднак справа ня йдзе так лёгка, як бы ім хацелася і пасьля трохмесячных канфэрэнцыяў, справа фактычна заціхае і з КЦАБ'амі і з МАКЦ'амі.

І вось цяпер, пасьля амаль поўтадовага бязьдзейнічаньня (бо-ж Амэрыканскі К-т спыніў дапамогу адным і другім) апублікоўваецца «новая» інструкцыя для КЦАБ'у і МАКЦ'у, якую яны павінны палажыць у аснову свайго супрацоўніцтва з Амэрыканскім камітэтам вызваленьня ад бальшавізму.

Калі гэта мае быць тою кампрамісовую палітычнаю плятформаю, якая прыймаецца партнёрамі «Парыскага Блёку», дык «з тем их и поздравляем», але... не заздросьцім!

Мэдыцына знае адну хваробу вачэй, яка называецца «дальтонізмам». Людзі хворыя «дальтонізмам» бачаць усе рэчы ў зялёным колеры. Дык што сярод партнёраў Парыскага Блёку могуть быць «дальтоністы», якія бачаць зялёнымі ня толькі «зялёныя паперкі» Амэрыканскага Камітэту, але і ўсе ягоныя «плятформы», гэта мы дапушчаем, але каб на гэтую хваробу запалі якраз усе партнёры гэтага прадпрыемства, ня хочацца верыць!

Бо што-ж фактычна прадстаўляе сабою гэтая «новая» плятформа Амэрыканського Камітэту і чым яна розьніцца ад КЦАБ'аўскай?

Разгледзім па чарзе ўсе асновы палітычнае плятформы:

1. У пункце першым інструкцыі адмірала Стівэнса гаворыцца аб «праве народаў на вызначэньне свайго лёсу дэмакратычным шляхам пасьля перамогі

(Заканчэньне на 3. балонке)

„Няудалыя“ і „клясычныя“ дыпляматы

Крывіцкі часапіс ў Амэрыцы «Беларус» з дня 6 сакавіка 1954 г. ў № 23 надрукаваў даўжэзны артыкул пад загалоўкам: «Няўдалы дыплямат ці штосьці іншае», у якім тэндэнцыйна і злосна па зьместу ды ня зусім культурна па форме атакуе д-ра М. Шчорса, за ягонае выступленьне перад комісыяй амэрыканскага Конгрэсу.

Я тут ня зьбіраюся бараніць д-ра Шчорса, бо ягонае выступленьне было ня зусім удалым, але непараўнальна больш удалым, чымсь выступленьне нейкага Н. Д. на балонках «Беларуса».

Справа ў тым, што калі д-р Шчорс няўдала выказаўся у пару мясцох свайго сьветчаньня перад камісыяй, дык тэта кампрамітуе толькі й выключна самога «акцёра», але ня прыносіць аніякай шкоды беларускай справе; калі-ж крывіцкі пісака шукае дзіркі ў цэлым таму толькі, што гэты чалавек не належыць да крывіцкае арганізацыі, дык гэта ўжо шкодзіць ня толькі аўтару і рэдактару, які такія рэчы друкуе, але безумоўна шкодзіць самой беларускай справе.

А шкода гэтая вынікае якраз з таго, што чужынцы, бачучы пастаянную лаянку ды абліваньне памыямі адзім другога сярод беларускай эміграцыі, выносяць нэгатыўнае ўражаньне аб усём беларускай нацыі, што безумоўна адбіваецца на самой справе.

Ці не пара-б ужо нарэшце зразумець так выразную рэчаістасьць ды не асьмешваць саміх сябе? Тым болей гэта трэба аднесьці на рахунак якраз крывіцкае прэсы, якая ў адным і тым жа нумары з аднаго боку насьмяхаецца над «няўдалым» дыпляматам, а з другога боку прадстаўляе яшчэ ў горшым сьвятле сваіх «клясычных» дыпляматаў.

Я тут якраз маю на ўвазе зьмешчаны ў тым жа нумары «Беларуса» артыкул пад загалоўкам: «Змаганьне за беларускі голас у эфіры», дзе аўтар, падпісаны літарай «М» разглядаючы гісторыю Амэрыканскага Камітэту, ды розных КЦАБ'аў і МАКЦ'аў піша: «Прыняць жа палітычную плятформу КЦАБ'у было з гледзішча на ейную супярэчнасьць з нашымі нацыянальнымі ідэямі ды імкненьнямі, таксама цалкам немагчыма». І далей, гаворачы аб утварэньні так званага «Парыскага Блёку», аўтар піша: «Перамовы Парыскага Блёку» з Амэрыканскім камітэтам у красавіку 53 году, якія праводзіў ад імя Блёку прэз. Абрамчык, прывялі да таго, што Амэрыканскі Камітэт стаў на шлях перагляду сваёй дасюлешняй палітыкі ў дачыненьні да КЦАБ'у». Наступна, аўтар хваліцца усімі гэтымі дасягненьнямі і паведамляе аб хуткіх беларускіх перадачах з радыёстанцыі «Вызваленьне».

Мы якраз побач зьмяшчаем артыкул аб гэтай «новай палітычнай плятформе» Амэрыканскага Камітэту і падаём тую інструкцыю, якую старшыня гэтага Камітэту — адмірал Л. К. Стівэнс выслаў пад адрасам якраз «Парыскага Блёку», прычым якраз з гэтай інструкцыяй вярнуўся у Мюнхэн і Абрамчык, які намагаецца намовіць сваіх хаўрусьнікаў з Парыскага Блёку гэтую інструкцыю прыняць без засьцярогаў. Ці гэта так яму лёгка пойдзе, мы ня ведаем, але ходзяць чуткі, што Украінская Нацыянальная Рада ўжо гэтую плятформу адкінула, а грузіны здаецца хочуць зрабіць тое самае! Дык ці можна-ж лаяць д-ра Шчорса за яго «няўдалую дыплямацыю», а выхваляць такія «клясычныя» ходы сваіх дыпляматаў, якія не адмаўляліся ані ад СОНР'у ў Вісбадэне, куды не пайшоў ані водзін іншы прадстаўнік нерасейскіх народаў, ані ад КЦАБ'у, куды Абрамчык паслаў Жытку з яго міфічным БСФ'ам, ані ўрэшце МАКЦ'у, якому нарэшце удалося так «зьмяніць» дасюлешнюю плятформу Амэрыканскага Камітэту!

Дык калі гэтая зьмененая «новая» плятформа Амэрыканскага Камітэту лічыцца крывічамі вялікім дасягненьнем «клясычнае дыплёмацыі» Абрамчыка, то ніхто яму не пазаздросьціць!

Ці ад гэтых усіх «клясычных» ходаў Абрамчыка і яго «сьвіты» ня вынікае большая шкода для беларускае справы, чымсь з няўдалага асьведчаньня д-ра Шчорса?

Над гэтым аднак трэба падумаць і спыніць шкодную для беларускай справы тактыку абліваньня гразёю сваіх палітычных (ды хоць бы палітычных?) праціўнікаў!

Нельга-ж згадзіцца з тым, што усё тое, што выходзіць з боку БЦР — гэта бэзумоўна дрэнна, а ўсё тое, што выходзіць з БНР — гэта толькі добрае! Трэба падходзіць да справаў аб'ектыўна ды даваць і адпаведную ацэнку тое ці іншае дзельнасьці.

Нельга, напрыклад, лаяць крывічоў за тое, што яны здабылі Ватыканскія стыпэндыі для Любэнскіх студэнтаў, бо, што праўда, хоць часьць з іх і здэмаралізуецца тым, што змушана крывіць душою, але гэта аднак будуць адзінкі больш слабыя, з якіх і так і сяк беларуская справа ніякай карысьці ня мела-б, аднак бальшыня студэнтаў атрымае веду і ў будучыні можа быць карыснай для беларускае справы. Тым больш, што тут маем справу з Ватыканам, якога абходзіць якраз выключна рэлігійны бок, без ніякае інгэрэнцыі ў нацыянальныя і палітычныя пытаньні.

Але нельга таго самага сказаць калі Абрамчык бярэ грошы ад палякаў, бо-ж тлумачэньне, што «мы палякаў ашукаем» выглядае дзіцячым і сьмешным! Хутчэй палякі на 100% абкруцяць навакол свайго пальца такіх «клясычных дыпляматаў» як Абрамчык, або Барыс Рагуля, чымсь ім удасцца на 1% ашукаць палякаў. Калі палякі даюць грошы, дык за гэта нечага дамагаюцца? А мы ведаем польскі пункт гледжаньня на нас і на нашыя землі!

(Заканчэньне на 6. балонке)

МАНІФЭСТ СВОБОДЫ

Антібальшавіцкага Блёку Народаў (АБН), абвешчаны на 3-цім Кангрэсе АБН ў сакавіку 1954 году

1. Мір нашых часоў трымаецца на масавай магіле свабоды соцень мільёнаў людзей, паняволеных народаў пад савецка-расейскаю ўладаю. Шматлікія нацыі, што складаюць амаль траціну людзкого роду, ужо пазбаўлены гэтай найвялікшай вартасьці, а рэшта сьвету жыве пад пагрозаю утраты свае свабоды.

2. Шмат горшым за вайну зьяўляецца трывалае вымардоўваньне народных масаў у мірны час. Злачыны сёньняшняга бальшавіцкага тэрору ў шмат разоў перавышаюць злачынствы учарашніх ваенных праступнікаў.

3. Падзел сучаснага сьвету дае не географічны, а ўсесьветны характар. Супрацьлежнасьці зьмяшчаюцца не паміж Усходам і Захадам, а паміж людзьмі і сіламі, з каторых адны выбралі тыранію, а другія — свабоду. Між гэтымі двама лягерамі пакутуе ляная інэрцыя, якая можа прывесьці да фатальных наступстваў.

4. Змагары за свабоду існуюць ня толькі на Захадзе, так сама як і паплечнікі тыраніі — ня ўсе на Усходзе. Якраз па тым боку жалезнае заслоны жывуць свабодалюбныя, але паняволеныя людзкія масы, якія змагаюцца супроць тыраніі, бо яны зазналі яе на собскай шкуры. А па гэтым боку жалезнае заслоны ёсьць мільёны людзей, якія яшчэ сьлепа йдуць за поклічамі бальшавізму, бо яны яшчэ не пазналі ягонай сутнасьці і таму не шануюць сваёй свабоды, якую яны маюць.

5. У барацьбе паміж дабром і злом, сіла зла якраз палягае на слабасьці добра. Дэманічны дух маскоўскага дэспатызму ня мог бы сам заваяваць сьвету ды нішчыць яго, каб не памагала яму ў гэтым засьляпленьне вольнага сьвету, нэгаваньне непадзельнасьці міру і свабоды ды запярэчэньне іх праз пактаваньне з тыраніей.

6. Тым самым сьмяротная небясьпека для нашага сёньняшняга сьвету зьмяшчаецца ня толькі й ня столькі ў самым Крамлю, колькі ў той сыстэматычна-падтрымліванай іллюзыі, што свабода й бальшавіцкі дэспатызм быццам могуць мірна з сабою ўжывацца.

7. Найбольшыя шансы Крамля палягаюць ня ў ідэі усесьветнага камунізму, а такжа ня выключна ў сіле чырвонае арміі, але пераважна ў той іллюзыі Захаду, што быццам мір і дабрабыт аднэй палавіны сьвету можна зьберагчы ці ўратаваць здрадаю другое палавіны сьвету.

8. Галоўныя козыры маскоўскае тыраніі — гэта хістаньне, нязьеднаннасьць ды н398здольнасьць Захаду стварыць адзіны фронт усіх свабодалюбных народаў на Усходзе і Заходзе, якія маглі-б быць змабілізаваны пад знакам новага усесьветнага парадку.

9. Як прадстаўнікі вызвольнай барацьбы народаў ў цэлай сфэры ўлады савецка-расейскае тыраніі, мы заклікаем аб дванаццатай гадзіне народы вольнага сьвету ды іх палітычных кіраўнікоў да усьведамленьня сапраўднай рэчаістасьці:

Адкіньце згубныя іллюзыі ды гляньце нарэшце цьвяроза ў аблічча сапраўднасьці!

Адмоўцеся ад тых памылак, на якія безустанна пхае Вас злачынная ды хітрая дыплямацыя Масквы ў вольным сьвеце!

Зьліквідуйце усе разьбежнасьці ды дробныя эгоізмы між сабою ды па-рыцарску падайце адны другім руку пад лозунгам сьвяшчэннага паходу, ад якога залежыць усё!

Падайце такжа ўчас руку працягненым да Вас рукам нашых скрываўленых народаў, якія павінны быць пакліканы як найбольш пэўны авангард гэтага сьвяшчэннага паходу!

Бо-ж тут ідзе справа ня толькі аб нашые народы і ня толькі аб вашую свабоду і дабрабыт, але аб долю ўсяго людзкога роду ды асновы людзкое культуры наагул.

10. Аб'еднанныя ў АБН народы і іх прадстаўнікі яшчэ раз перасьцярагаюць Вас і заклікаюць:

Далучэцеся да нашага лозунгу — «Свабода народам, свабода чалавеку!» — і адваюйце супольна з намі свабоду усяму сьвету, калі ня хочаце загінуць самі!

А калі тыранія нарэшце будзе пераможана, не затрымоўвайцеся на поўдарозе!

Калі мае быць пабудаваны праўдзівы мір, калі мае быць захавана свабода будучых пакаленьняў, то залажэце ўжо сёньня падваліны пад новы сьвет справядлівасьці — без турмаў народаў, з вольнымі нацыянальнымі дзяржавамі для усіх появоленых народаў сьвету!

Бо-ж няма асабістае свабоды, ані дэмакрацыі, без нацыянальнае свабоды!

І няма такжа нацыянальнае свабоды без дзяржаўнае незалежнасьці!

І няма справядлівасьці без роўнапраўных і незалежных нацыянальных дзяржаваў, злучаных узаемнаю пашанаю ды прызнаньнем!

Хай жыве супрацоўніцтва, салідарнасьць і мір між вольнымі народамі будучага сьвету справядлівасьці й прагрэсу!

Хай жыве усесьветная свабода, якая павінна перамагчы і пераможа, бо-ж яна была, ёсьць і будзе мацнейшаю за дэспатызм!

Трэці Кангрэс Антібальшавіцкага Блеку Народау

папераджае заходні сьвет перад маскоўскаю агрэсыяй

27-29 сакавіка гэтага году ў Мюнхэнэ (Нямеччына) адбыўся 3-ці Кангрэс Антібальшавіцкага Блёку Народаў (АБН).

У першым дню кангрэсу адбыўся многалюдны мітынг ў залі Кольпінгсгайму дзе прысутнічала болей 500 асобаў.

Праграма мітынгу была абшырная, бо трэба было даць магчымасьць выказацца усім прадстаўнікам шматлікіх паняволеных нацыяў.

Адчыніў мітынг старшыня Рады Народаў прэзыдэнт Туркестану — Вэлі Каюм-Хан, які ў кароткіх словах азначыў мэту мітынгу і прывітаў прысутных. Наступна, з дакладам больш абшырным выступіў Прэзыдэнт Цэнтральнага Камітэту Яраслаў Стэцько, а такжа генеральны сакратар ЦК АБН — Покорны. Бураю воплескаў прывіталі прысутныя прывітаньне старшыні Баварскага Парлямэнту і бургомістра гор. Мюнхэну.

Адчытаны былі такжа прывітаньні: ад прадстаўніка Шотляндскае Цэркві — Ватсона, прэзыдэнта Шотляндскае Лігі — Джона Стюарта, генерала Фулера, шэфа дыплёматычнае місыі Латвіі — міністра Лозорайтіса ды інш, якіх тут немагчыма і пералічыць, бо было іх ажно 153.

Нельга такжа за недахопам месца перадаць хоць у скарочаньні зьмест усіх прамоваў, але ўсе яны закранаалі праблемы паняволеных Масквою народаў а такжа падчырківалі тую небясьпеку, якая пагражае з боку камунізму усяму, дагэтуль яшчэ вольнаму, сьвету.

З прамовамі выступалі: Прэзыдэнт Угорскага Вызвольнага Руху — генерал-палкоўнік Фаркаш дэ Кісбарнак, сябра прэзыдыюму Баўгарскага Нацыянальнага фронту — д-р Д. Вальцэв, Старшыня Літоўскага Руху Адраджэньня — рэдактар І. Гітіс, сябра прэз. Грузінскае Нацыянальнае Арганізацыі — князь Ніко Накашідзэ, прадстаўнік Белар. Цэнтр. Рады П. Манькоў прачытаў прамову адсутнага па хваробе прэз. БЦР — праф. Р. Астроўскага, прэзыдэнт Славацкага Вызвольнага К-ту — праф. д-р Дюрчанскі, прадстаўнік Літоўскай Сялянскай Супалкі — Безайс, прадстаўнік Харвацкага Вызвольнага Руху — д-р Сьцяпан Куколя, прадстаўнік Казацкага Вызвольнага Руху — Молчанов, прадстаўнік Албанскага Вызвольнага К-ту — Г. М. Маврова, прадстаўнік Туркестанскага Нацыянальнага К-ту Еднасьці д-р Б. Гаіт, прадстаўнік Чэскага Руху «За свабоду» І. Мысьлівец, прадстаўнік Угорскага Вызвольнага Руху — д-р Зайзон фон Узон.

Наступна быў прачытаны Маніфэст АБН (які друкуем побач), прыняты бурнымі воплескамі прысутных.

На другі дзень 28 сакавіка адбываліся паседжаньні Кангрэсу АБН, на якіх былі прыняты праграмова-палітычныя асновы АБН ды дапоўнены і зьменены некаторые артыкулы Статуту, а пасьля былі выбраны выканаўчыя органы АБН.

Прэзыдэнтам ЦК АБН паноўна выбраны гасп. Яраслаў Стэцько, віцэпрэзыдэнтамі: ген. Фаркаш дэ Кісбарнак і міністар Крісто Статэв (Баўгарыя). Адно месца зарэзэрвована для Туркестанскае дэлегацыі. Генеральным сакратаром ЦК АБН выбраны князь Ніко Накашідзэ. Сябрамі ЦК зьяўляюцца прадстаўнікі усіх нацыянальнасьцяў па 3 дэлегаты ад кожнай.

Старшынёю Рады Народаў выбраны праф. д-р Ф. Дурчанскі, а віцэстаршынёю праф. Р. Астроўскі і ген. Прхаля. Генеральным сакратаром Рады народаў выбраны прадстаўнік літоўцаў — рэд. І. Гітіс.

На трэці дзень 29 сакавіка адбылася прэсавая канфэрэнцыя з удзелам больш трыццаці журналістаў і карэспандэнтаў ад прэсавых агенцый розных краёў і нацый.

Прысутны М. П.

Новы маскоускі экспэрымент на Беларусі

Згодна з пастановаю прэзыдыюму Вярхоўнага Савету СССР з дня 8 студзеня г. г. уведзены новы адміністрацыйны падзел БССР на 7 вобласьцяў замест цяперашніх 12-ці.

Пастановаю гэтаю зьліквідавана 5 вобласьцяў, пайменна: Бабруйская, Баранавіцкая, Пінская, Палеская й Полацкая, а раёны гэтых вобласьцяў і гарады далучаны да іншых вобласьцяў БССР.

Такім чынам тэрыторыя былой Пінскай вобласьці далучана цалкам да Беласьцейскай вобласьці, а тэрыторыя б. Палескай вобласьці цалкам увайшла ў склад Гомельськай вобласьці.

Тэрыторыя Баранавіцкай вобласьці падзелена гэтак: Быценскі, Гарадышчанскі, Ляхавіцкі, Навамыскі раёны і гор. Баранавічы далучаны да Берасьцейскай вобласьці, Дзятлаўскі, Казлоўшчынскі, Любчанскі, Мірскі, Навагрúdскі і Слонімскі раёны аднесены да Горадзенскай вобласьці. Клецкі, Нясьвіжскі і Стаўпецкі — да Менскай вобласьці, а Івянецкі раён — да Маладэчанскай вобласьці.

Полацкая вобласьць падзелена на дзьве часткі. Раёны: Браслаўскі, Відзаўскі, Глыбоцкі, Дзісьненскі, Докшыцкі, Дунілавіцкі, Мёрскі, Плюскі і Шаркаўшчынскі перададзены Маладэчанскай вобласьці, а Ветрынскі, Дрысенскі, Асьвейскі, Полацкі, Расонскі, Ушацкі і сам горад Полацк ізноў вернены Віцебскай вобласьці.

Бабруйская вобласьць падзеляна на тры часткі: Акцябрскі, Рудабельскі і Парыцкі раёны далучаны да Гомельскай вобласьці, Глускі, Грэскі, Капыльскі, Чырвонаслабодзкі, Вызьнянскі, Любанскі, Старобінскі, Слуцкі, Старадарожскі і гор. Слуцак далучаны да Менскай вобласьці; Бабруйскі, Кіраўскі, Клічаўскі і Асіповіцкі, а такжа гор. Бабруйск далучаны да Магілёўскай вобласьці.

Акром таго, да Горадзенскай вобласьці далучаны Еўскі раён з Маладэччанскай вобласьці і Ружанскі раён — з Берасьцейскай вобласьці.

… БССР у сучасны мамэнт падзелена на 7 вобласьцяў: Гомельскую з 35 раёнамі, Горадзенскую з 26 раёнамі, Берасьцейскую з 29 раёнамі, Маладэчанскую з 25 раёнамі, Віцебскую з 26 раёнамі і Магілёўскую з 21 раёнам.

Як ведама, такі распадзел адміністрацыйных адзінак на Беларусі праводзіўся ўжо ня раз, але ніколі ён нічога добрага для жыхарства не даваў. Як відаць, пасьля вайны падзел тэрыторыі Беларусі на 12 вобласьцяў рабілі аднак яшчэ беларусы, а цяпер гэта зрабіў нейкі Масквіч, або Туляк, якія абсолютна не арыетуюцца ў характары паасобных частак Беларусі. Што пры такіх падзелах камуністычная улада абсолютна ня лічыцца з патрэбамі насельніцтва, гэта ня дзіва, але нават з пункту гледжаньня адміністрацыйнай выгады для чыноўнікаў у апошнім падзеле ёсьць шмат недарэчнасьцяў і напэўна праз нейкі час ізноў адбудуцца пэўныя папраўкі ў гэтым падзеле.

Ясна, ці тэрыторыя Беларусі будзе падзелена на 7 ці 17 вобласьцяў для насельніцтва вялікае вагі ня мае, бо-ж аднак падставовую адміністрацыйнаю адзінкаю, якая мае першараднае значэньне для насельніцтва зьяўляецца раённы цэнтр. А трэба прызнаць, што падзел на раёны, замест колішніх вялізарных паветаў, зроблены ня блага, бо раённыя цэнтры вызначаны так, што адлеглясьць самага аддаленага пункту раёну ад гэтага цэнтру ня перавышае 20-25 кілямэтраў.

З усіх аднак савецкіх экспэрымэнтаў відаць адно: ступнёва яны збліжаюцца да рэстаўрацыі таго, што было ў перадрэвалюцыйным царскім пэрыядзе, а што было спачатку імі так ганебна зьнішчана. За царскія пагоны ў войску перш людзей расстрэльвалі ды ўсякія афіцэрскія рангі адмянілі, а цяпер... ня толькі ўвялі ізноў ў арміі пагоны ды шчэ больш шырокія, чымсь былі ўперад, але й вярнуліся да генералаў ды маршалаў... Ці ня здарыцца гэта-ж самае і з БССР, што ступнёва яна будзе падзелена на былыя гэбэрніі Северно-Западного Края? Толькі ўжо іх будзе ня 6, як было даўней, а толькі 5 (бо Ковенская адыйшла зусім справядліва да Літвы), а замест Віленскай будзе называцца Маладэчанскай. На гэтым відаць і скончацца усе «дабрадзействы» старэйшага брата для «дружественных» інородцэв!

К-чка

Злачынны плян маскоўскіх заправілаў

Выконваючы пасьлядоўна свой злачынны плян ліквідацыі нацыянальнага пытаньня ў СССР, бальшавікі праводзяць новую замаскаваную акцыю перасяленьня мільёнаў нерасейскіх народаў з іх бацькаўшчынаў. На гэты раз маскаю гэтае дэманічнае акцыі служыць так званае «асвойваньне цалінных земляў» для сельскае гаспадаркі.

Ясна, акцыя гэтая праклямуецца саветамі як «добраахвотная» з рознымі пры гэтым «прэміямі» ды іншымі «дабрадзействамі» для тых, хто пойдзе на гэтую вудачку.

Маскоўская галоўная пераселенчая управа пры міністэрстве сельскае гаспадаркі апублікавала абвестку, што для такіх «добраахвотнікаў» выдаецца аднаразовая грашовая дапамога для галавы сямьі ад 500 да 3 000 руб. а на кожнага сябру сямьі ад 150 до 600 рублёў. Акром таго прызначаецца зразумела бясплатны праезд і правоз маймасьці да 2 тонн на сямью. На месцы новага паселеньня выдаецца доўгатэрміновая пазыка на забудаваньне ад 10.000 да 20.000 рублёў ды на куплю жывога інвэнтару ад 1 500 да 3 000 рублёў.

Да ўсяго гэтага пераселенцы зваліняюцца на працяг 2-5 гадоў ад грашовых падаткаў і розных сельска-гаспадарчых паставак.

Галоўную акцыю ў гэтым кірунку саветы намагаюцца якраз праводзіць на Украіне і Беларусі, прычым да перасяленьня вызначаны: на Украіне: Вінніцкая, Валынская, Дрогабыцкая, Жытомірская, Закарпацкая, Хмельніцкая, Кіеўская, Львоўская, Палтаўская, Чарнігаўская ды Чаркаская вобласьці. А на Беларусі: Берасьцейская, Городзенская, Баранавіцкая, Пінская й Маладэчанская вобласьці. Якраз выбраны тыя вобласьці, якія або маюць чыста ваенна-стратэгічнае важнае значэньне, або тыя, насельніцтва каторых найбольшы адпор дае маскоўскаму акупанту.

Няма, зразумела, ніякага сумніву, што Масква ўжо мае свой контынгэнт пераселенцаў з гэтых вобласьцяў і свой плян праведзе, прысылаючы на месца выселеных — сваіх расейцаў. Хто-ж не паедзе «дабравольна» таго МВД павезе ў іншы бок — не як вольных паселенцаў, а як зьняволеных у свае «ісправітельно-трудавыя» лягеры.

У Прыбалтыцкіх рэспубліках — Літве, Латвіі й Эстоніі з гэтым пытаньнем перасяленьня аўтохтонах МВД за 10 гадоў ужо справілася без ніякае маскіроўкі, а звычайнай дэпартацыяй ў концэнтрацыйныя лягеры. Для такіх жа рэспублік, як Украінская й Беларуская з шматмільённым населніцтвам гэтых мераў было відаць не дастаткова, дык прыдумалі «добравольнае» пераселеньне.

Адным словам, пакуль заходні сьвет разважае пытаньне ўзьдзейнічаньня на актывізацыю антібальшавіцкага супору сярод паняволеных нерасейскіх народаў, гэтыя народы апынуцца недзе ў Іркуцкай або Омскай вобласьці ці Казахстане, а іхнія рэспублікі зьнікнуць нават з паверхні картаў Савецкага Саюзу. Замест іх будуць: Малороссийская равнина, Северо-Западный Край, Прибалтийская губерния, а яшчэ праз пару гадоў: Прывісленский Край, Бессарабская область ды Балканская провинция!

А прадстаўнікі КЦАБ-аў, МАКЦ-аў, Парыскіх Блёкам ды іншым Амэрыканскіх прыватных колаў, будуць здаволены, што нарэшце «все ручьи слились в едином русском море!»

Прыгатаваньні да сустрэчы далекага госьця

За тры месяцы, бо 2. ліпеня гэтага году завітае да нас у госьці плянэта Марс, якая ў гэтым дню найбольш зьбліжыцца да зямлі. Такое зьбліжэньне плянэты адбываецца кожныя прыблізна 15 гадоў.

Побач з міжнароднымі прыгатаваньнямі да гэтае сустрэчы цікавага госьця ў найбольшай астранамічнай абсэрваторыі ў паўднёвай Афрыцы, ўсе іншыя абсэрваторыі таксама чыняць неабходныя прыгатаваньні, каб як найбольш скарыстаць з гэтае нагоды.

Плянэта Марс цікавая тым, што яна знайходзіцца блізу што ў такім самым палажэньні ў плянэтнай сыстэме, як і нашая зямля. Час павароту гэтае плянэты навакол свае восі амаль такі-ж, як і зямлі ды выносіць амаль 24 гадзіны. Час абходу яе навакол сонца аднак амаль у двая большы чымсь нашае зямлі, г. зн., што год на марсе амаль у два разы даўжэйшы ад нашага, а таму поры году удвая даўжэйшыя. Марс далей паложаны ад сонца і ў парадку адлежнасьці займае 4 месца. Найбліжэйшай плянэтай ад сонца ёсьць Мэркур, за ім ідзе Вэнэра, пасьля нашая зямля, а далей: Марс, Юпітар, Сатурн, Уран, Нептун і самая аддаленая ад сонца плянэта Плютон.

Хоць апошнімі часамі тэхніка і зрабіла колёсальны поступ, але аднак, не зважаючы на гэта, далёкія прадметы наглядаць вельмі цяжка, бо-ж тут уплывае ня толькі ўжо самая адлежнасьць, але й стан зямной атмасфэры з яе так званымі конвэкцыйнымі токамі. Дзякуючы гэтым канвэкцыйным токам атмасфэра, якая акутвае нашую зямлю стала рухаецца-дрыжыць і таму пры павялічэньні сілы аптычных прыладаў — астранамічных тэлескопаў, дрыжэньне зямнога паветра замазвае яснасьць малюнка. Магчыма, што цяпер пры застасаваньні так зв. электронных тэлескопаў навукоўцам удасцца схапіць пару мамэнтаў, якія дадуць больш выразную фотографію малюнка.

Першае плянэты ад сонца — Мэркура мы ня можам дакладна разглядаць таму, што ён вельмі мала адхіляецца ад сонца і таму гіне ў лучох сонца. Найбольш спрыяльнай для гэтай мэты была-б прыгожая Вэнэра, але яе паверхня атулена так густою атмасфэраю (хмарамі), што ані чагусенькі нельга разглядзець на яе паверхні.

У найбольш таму выгадным палажэньні зьяўляецца Марс, які акутаны рэдкаю празрыстаю галубою атмасфэраю, якая дае магчымасьць выразна бачыць шмат якія дэталі на яе паверхні. Аднак Марс знайходзіцца за далёка ад зямлі і толькі раз у 15 гадоў зьбліжаецца да яе так, што ёсьць шансы больш дэтальна разглядзець яе паверхню.

На падставе тых абсэрвацыяў, якія ўжо дагэтуль зроблены астрономамі на паверхні Марса, буйная фантазыя пісьменьнікаў і паэтаў залюдніла гэтую плянэту жывымі істотамі, ствараючы там нейкую надзвычайную цывілізацыю, а нават несьмяротнасьць «марсыянаў».

Крыху інакш заглядаюцца на гэтую справу наукоўцы, якія бачаць на паверхні Марса часам бліскучыя белыя шапкі палярных колаў, зьменны колер паверхні плянэты, што можа сьведчыць аб кліматычных зьменах у залежнасьці ад пары году, а такжа цэлую сетку простых, тонкіх лініяў, якія крыжуюцца на ўсёй паверхні плянэты.

Адсюль паўстала гіпотэза, што гэта так званые «каналы», якія маглі быць штучна зроблены толькі інтэлігэнтнымі істотамі.

Ня ўсе навукоўцы прыймаюць гэтую гіпотэзу «каналаў», але безумоўна існуе нешта надта нязвычайнае цікавае і заразам таемнае на гэтай плянэце.

Якраз 2-га ліпеня гэтага году ўсе навукоўцы цэлага сьвету будуць старацца, пры дапамозе удасканаленых тэхнікаю астранамічных прыладаў, гэтую цікавую загадку хоць часткава разгадаць.

У Вашынгтоне цяпер сабраўся міжнародны камітэт, зложаны з прадстаўнікоў найвялікшых у сьвеце астранамічных абсэрваторыяў, а такжа розных унівэрсытэтаў з мэтаю прадыскутаваньня дакладнага пляну абсэрвацыі і падзелу роляў паміж абсэрватарамі.

Спадзяюцца што пры дапамозе ўдасканаленых электронных тэлескопаў з тысячы фотознімкаў удасцца схапіць хоць адзін выразны і востры малюнак Марса, які адначасна пазволіць зрабіць яшчэ адзін вялікі шаг на шляху адкрыцьця тайніцы сусьвету.

Старая песня і нават не на новы лад!

(Заканьчэньне з 2. балонкі)

над бальшавізмам». Але-ж гэта ня ўносіць ніначагусенькі новага, лепшага ў статут КЦАБ'у. Наадварот, новае сфармуляваньне ўносіць толькі большую няяснасьць. У статуце КЦАБ'у былі паданы спосабы гэтага «вырашэньня лёсу» ці то плебісьцітам, ці то праз мясцовыя нацыянальныя парлямэнты, ці то «агульна-расейскім учредительным сабраньнем». Як жа разумеюць аўтары «новае плятформы» гэты «дэмакратычны шлях» вырашэньня лёсу паняволеных народаў ня ведама!

Саветы таксама крычаць на ўвесь сьвет, што яны праводзяць «дэмакратычныя» ў сябе выбары ды патварылі ў кожнай саталітнай дзяржаве «народныя дэмакрацыі!»

Урэшце, ня трэба паклікацца і на Савецкі Саюз, а даволі прыпомніць, што ў перадваеннай Польшчы таксама адбываліся «дэмакратычныя выбары», але паслухайце сёньня што гавораць аб гэтым «дэмакратызме» ніхто іншы, як самі палякі з несанацыйнага лягеру!

Таму пункт першы інструкцыі нічога новага нам ня прыносіць, а толькі больш замаскоўвае сапраўдныя тэндэнцыі тварцоў гэтае «плятформы». Справа так званага «непрадрашэнства», супроць якога так гостра выступалі прадстаўнікі ўсіх нерасейскіх паняволеных народаў, ня толькі не разьвязана, але яшчэ больш падмацована без ужыцьця самога слова. Акром таго, справа гэтага «непрадрашэнства» вельмі выразна выступае і то ў больш катэгарычнай форме чымсь у статуце КЦАБ'у у пункце 2-гім інструкцыі Амэрыканскага К-ту, дзе, як бачым, вызлімінавана ня толькі справа будучага ладу на тэрыторыі, занятай сёньня бальшавікамі, але й адначасна справа **зьмены пануючых там сёньня ўзаемаадносін паміж, населяючымі СССР, народамі.**

Цікава, што гэта значыць? Якія пануюць сёньня узаемаадносіны паміж народамі населяючымі СССР нам усім вельмі добра ведама! Мы ведаем, што ні водзін народ пад савецкім панаваньнем ня мае голасу і ўсё робіцца так, як загадае Маскоўскі Цэнтр!

Дык калі аб зьмене гэтых узаемаадносінаў нават нельга гаварыць падчас барацьбы супроць бальшавізму, то чым жа і навошта Амэрыканскі Камітэт і Парыскі Блёк разам з МАКЦамі і КЦАБ'амі будуць заахвочваць паняволеныя бальшавікамі народы да вызваленьня з-пад бальшавіцкага панаваньня?

Некатарых, а можа ўсіх, прадстаўнікоў Парыскага Блёку амэрыканцы заахвоцілі пайсьці на супрацоўніцтва на такой ганебнай плятформе сваімі «зялёненькімі», але-ж для тых, хто штодзённа на сваёй собскай шкуры адчувае нялюдзкі зьдзек і бальшавіцкі тэрор, гэтыя «магічныя» сродствы зусім не рэальны!

Як бачым з гэтага, уся «новая палітычная плятформа» Амэрыканскага К-ту якраз стаіць у поўнай супроцьлежнасьці і супярэчнасьці з нацыянальна-незалежніцкімі ідэямі паняволеных бальшавікамі нерасейскіх народаў і **не дае ім права ісьці на такое супроўніцтва без выразнай здрады нацыянальных інтарэсаў гэтых народаў.**

Арганізацыйная структура

Ня лепш прадстаўляецца ў гэтай плятформе і арганізацыйны бок. Паводле новае інструкцыі Амэрыканскага Камітэту, выканаўчым органам гэтага расейска-амэрыканскага цэнтру мае быць так званая «Деловая Камісыя» у складзе: 3-х прадстаўнікоў ад КЦАБ'у і 3-х прадстаўнікоў ад МАКЦ'у. Прыймаючы пад увагу, што ў МАКЦ уваходзіць таксама і прадстаўнік расейцаў — г. Николаевский, дык выходзіць, што ў «деловой камісыі» будзе 3-х расейцаў ад КЦАБ'у плюс адзін ад МАКЦ'у, г. зн. разам 4, а для нерасейскіх народаў застанецца толькі 2 месцы!

Як бачым і тут тая-ж старая песьня ды пры тым яшчэ на горшы лад, чымсь гэта прадбачыў статут КЦАБ'у, бо там расейцам адводзілася толькі 50%, а цяпер «дасягненьнямі» Парыскага блёку гэты працэнт для расейцаў падняты да 66%!

Тое, што ўся праца будзе адбывацца пад наглядам амэрыканскіх прадстаўнікоў, ня выклікала-б ніякіх засьцярогаў, каб гэтыя прадстаўнікі падходзілі да справы не з «единонеделимовской» плятформы, а з незалежніцкай плятформы усіх паняволеных нерасейскіх народаў, якія **ня хочуць ані чырвонае над сабою, ані белае расейскае апекі!**

РЭПАТРЫЯЦЫЯ ГІШПАНСКІХ ВАЕННА-ПАЛОННЫХ З САВЕТАЎ

1-га красавіка да порту ў Барцэлёне прыбыў грэцкі параплаў «Сэміраміс» з 286 гішпанскімі ваенна-палоннымі з Савецкага Саюзу. Гэтыя палонныя гішпанскія салдаты належалі да так званае «Блакітнае Дывізыі», якая была ўтворана ў ліпені 1941 году з добраахвотнікаў і перакінена на паўночны фронт пад воз. Ільмень каля Ноўгарада, а пасьля пад Ленінград (Царскае Сяло). Пад канец 1943 году ўся дывізыя была зьнята з фронту і рэпатрыявана ў Гішпанію.

Праз дывізыю гэтую, якая спачатку налічвала 18.000, прайшло ў працягу вайны (лічачы папаўненьні) каля 40.000. Паводле ўрадовых дадзеных страты дывізыі падчас усей другое вайны былі вялікія: каля 6.000 забітых і каля 15.000 раненых, ня лічачы палонных, каторых ня шмат засталося пры жыцьці.

І вось, цяпер, па доўгіх гадох няволі ў найжудасьнейшых варунках, варочаюцца на бацькаўшчыну, як сапраўдныя героі, тыя, што вытрымалі, але... адначасна гішпанскія сьцягі пахіляюцца ў пашане да тых, магілы каторых рассеяны па тэрыторыі шматлікіх лягероў СССР, дык якія ўжо ня вернуцца...

Акт 25-го Сакавіка на фоне барацьбы за Незалежнасьць

(Рэфэрат г. Сьвятаслава Каўша на урачыстай акадэміі ў Нью Ерку дня 28 сакавіка 1954 г.)

Ізноў сакавік расьсмяяўся праменьнямі ў нясьмелай зелені бяроз. Вясновыя вятры скаланулі заснуўшую тонь беларускіх вазёр, зашапталі нешта таёмнае яшчэ ня зусім праснуўшамуся лесу, ўдарылі ў сьцены забытых замчышчаў. І так з году ў год; назаўтра, сяньня, ўчора. І так з году ў год на прасторах зямлі беларускай кідае зерне надзеі сяйбіт, у ральлю, што паліў ён крывёю і потам, ды чакае багатага плёну. А зерне...

— На пачатку яно шапацела вельмі нясьмела. —

Сто год таму назад вуснамі паэта-самародка Паўлюка Бахрыма зерне беларускага адраджэньня дало ледзь-ледзь прыкметныя храсткі, якія апарылі сакавіковыя замаразкі расейскае вялікадзяржаўніцкае палітыкі. І здалося ня будзе плёну, а ён прышоў. Яго, гоны плён, ускарміла зямля, што палілі крывёю Кастусь Каліноўскі, Ігнат Грынявецкі, жаўнеры гэройскае Слуцкай Брыгады, хлапцы і дзяўчаты злучэньняў БКА.

Ад нясьмелых сьпеваў Паўлюка Бахрыма да велічнага гімну Макара Краўцова, праз упадкі і ўздымы нясьлі сьцяг Беларускае Вызвольнае Барацьбы, паклаўшы ў аснову яе вялікія традыцыі слаўнае мінуўшчыны Беларускага Народу, які на чале з Усяславам Полацкім загадываў Кіеўскім баярам, ламаў тэўтонскую сілу мячамі Вітаўтавых Сьцягоў пад Грунвальдам ды дзіду Альгерда прыставіў да сьценаў Масквы.

Вякі палітычнага ды культурнага заняпаду ня зглядзілі нацыянальнае самабытнасьці Беларусі. Палітыка дэнацыяналізацыі нашых суседзяў з-над Віслы і Нявы не забіла нацыянальнае душы беларуса ды мела толькі павярхоўны ўплыў, бо адарвала ад беларускага народу толькі вышэйшыя грамадзкія пласты — шляхту і дваранства, але не закранула аснову нацыі — сялянскія гушчы. Там, у гэтых гушчах, засталося карэньне нацыянальнае адасобленасьці беларускае нацыі, якое — карэньне — дало багаты ўсход нацыянальнага адраджэньня ды легла ў аснову Вялікага Акту 25 сакавіка. За апошнія сто гадоў барацьбы за адбудову дзяржаўнае незалежнасьці Беларускі Народ спарадзіў шмат вялікіх здарэньняў ды незабыўных постацяў: Кастусь Каліноўскі — жаўнер беларускае нацыянальнае рэвалюцыі, Францішак Багушэвіч — Бацька беларускага адраджэньня, карыфэі беларускага слова — Купала, Колас, Багдановіч, Гарэцкі; Слуцкія ды Вяліскія паўстанцы, Лістападаўцы, Узвышэнцы, нацдэмы, жаўнеры і камандзеры Асобнага Атраду БНР, жаўнеры і ахвіцэры Беларускае Краёвае Абароны, удзельнікі слаўных Першага і Другога Усебеларускіх Кангрэсаў, — вось важнейшыя вехі гісторыі барацьбы Беларускага Народу за Незалежнасьць.

Але найважнейшым здарэньнем Вызвольнае Барацьбы зьяўляецца Акт 25 сакавіка 1918 году. Ен, гэты Акт, зьяўляецца словам, якое Беларускі народ сказаў усяму сьвету на мяжы часоў пераходных. А тое Слова легла ў аснову Евангеліі Беларускае Вызвольнае Барацьбы, бо на пачатку было Слова; яно, гэтае слова, нарадзілася з чыну, ды спарадзіла чын. А сказалі, яго сыны зямлі Беларускае 36 г. таму назад, а здарылася гэта ў стольным горадзе Менску:

«Год таму назад народ Беларусі разам з народамі Расеі скінул ярмо расейскага царызму, які найцяжэй прыгнятаў Беларусь, які, ня спытаўшыся народу, ўцягнуў наш край у пажар вайны, якая дарэшты зруйнавала нашы гарады і сёлы. З гэтага моманту Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчаецца незалежнай і вольнай дзяржавай.

Народы Беларусі самі праз свой устаноўчы Сойм пастановяць аб прышлых дзяржаўных сувязях Беларусі. У сілу гэтага губяць сваю важнасьць дагэтулішнія дзяржаўныя сувязі, якія далі магчымасьць чужому ўраду ад імя Беларусі падпісаць трактат у Берасьці, якім былі падзелены на часткі беларускі народ і край.

На падставе гэтага, урад БНР мае намер зьвязацца з заінтэрэсованымі старонамі і запрапанаваць ім перагляд тых пастановаў Берасьцейскага трактату, якія датычаць Беларусі і запрапанаваць адначасна заключэньне мірных дагавораў з усімі вядучымі вайну дзяржавамі. БНР лучыць усе тэрыторыі, ў якіх жывуць беларусы ў большасьці, а менавіта губэрніі: Магілёў, беларускія часткі губэрніі Менскай, Горадзенскай з Горадняй і Беластокам, Віленскай, Смаленскай, Чарнігаўскай і заселеныя беларусамі часткі суседніх губэрніяў.

Беларуская Народная Рэспубліка пацьвярджае ўсе тыя правы грамадзянаў і народаў Беларусі, якія былі абвешчаны ў Устаўной Грамаце з дня 9-га сакавіка 1918 г.

Абвяшчаючы Незалежнасьць Беларусі, Рада БНР ускладае свае надзеі на тое, што ўсе народы, якія любяць свабоду, дапамогуць беларускаму народу ў поўным разьмеры зьдзейсьніць ягоныя ідэалы».

Голас Рады Беларускае Народнае Рэспублікі быў пачуты вольным сьветам: цэлы шэраг любячых свабоду народаў у асобе сваіх урадаў прызнаў Беларускую Дзяржаву ды навязаў з ёю дыпляматычную лучнасьць. Паўномоцныя пасьлы Беларускае Рэспублікі былі акрэдытаваны ў шэрагу сталіцаў. Гэткім чынам лятуценьне беларускіх патрыётаў стала целам. Беларусь стала незалежнай дзяржавай.

Вось што гаворыць пра нарадзіны Вялікага Акту адзін з яго ўдзельнікаў Мікола Шыла:

«24 сакавіка 1918 г. 18 гадзіна. З усіх бакоў Менску ў будынак на Захараўскай вуліцы сходзяцца сябры Рады БНР на чарговае паседжаньне. На парадку дня адно пытаньне: Абвешчаньне Незалежнасьці нашае Бацькаўшчыны — Беларусі. У поўнай цішы Старшыня Рады БНР Язэп Лёсік адчыняе паседжаньне. Усе радныя ў поўным зборы. Месцы для гасьцей усе шчыльна запоўнены. Па выпаўненьні фармальнасьцяў раздаецца ўрачысты голас Старшыні Я. Лёсіка: Слова для дакладу па адзінаму пытаньню сяньняшняга парадку дня — Абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі — мае радны Язэп Варонка.

Паліліся поўныя запалу і веры ў нашую будучыню словы дакладчыка. Па пералічэньні і разглядзе гістарычных этапаў нашага народу і нашае Бацькаўшчыны, ён пераходзіць да апісаньня нашае Краіны, сьцьвярджае факт, што ня гледзячы на шматвяковую няволю, наш народ захаваў сваю мову, культуру, звычаі і г. д. і што па свайму геаграфічнаму палажэньню мы творым асобную суцэльнасьць. Бурнымі, доўганямоўкнучымі воплескамі спатыкае заля апошнія словы дакладчыка.

«Няхай жыве Вольная, Незалежная ў яе этнаграфічных межах, Непадзельная Беларусь!» «Няхай жыве Беларускі Народ!» «Няхай жывуць усе народы, насяляючыя Беларусь!» Саля гудзела...

... Пачынаецца галасаваньне. І ў гэты ўрачысты момант, калі аднагалосна была прынята Рэзалюцыя і была абвешчана Вольная Незалежная Беларуская Дзяржава, ў салю ўпалі першыя праменьні раньняга сонца. Яно абліло вясеньнім сьвятлом салю: Як на Вялікдзень у часе хрыстосаваньня, ўсе радныя абымаліся і цалаваліся ад радасьці. І ў гэты-ж мамэнт узышло Сонца Свабоды над нашай шматпакутнай Бацькаўшчынай». («Шляхам Жыцьця» № 3 (15), 25 сакавіка 1947 г.).

Так, гэта быў Вялікдзень Беларускага Адраджэньня: ўкрыжаваная на раздарожжы гістарычных шляхоў Беларусь уваскрэсла да новага дзяржаўнага жыцьця. Апосталы Яе ўваскрасеньня панесьлі Добрую Вестку з канца ў канец Радзімы. Гэта да іх, апосталаў Евангеліі Уваскрасеньня Беларусі прамаўляў Старшыня Рады БНР Язэп Лёсік:

«...Вашыя сьвечкі запаленыя, і вы становіцеся апосталамі беларускае справы. Цяпер, як ясныя зоркі, разыйдзецеся Вы па Беларусі, каб панесьці з сабою вялікую радасьць аб уваскрасеньні Беларусі. Вы скажаце народу беларускаму, што Айчына яго ўваскросла, што ўжо разьбіта дамавіна яго і далёка адкінуты камень ад гроба яго. Вы скажаце, што Беларусь жыла, жыве і жыць будзе і што недалёка ўжо «Абяцаная Зямля «Яе»...

Адзванілі званы Уваскрасеньня. Крывавыя хмары новай маскоўскай навалы навісьлі над беларускім гарызонтам. У межы маладое Беларускае Рэспублікі пакаціліся горды крамлёўскіх сатрапаў. Верная вялікадзяржаўніцкім традыцыям, новая маскоўская ўлада не пажадала пагадзіцца з воляю Беларускага Народу. Ахварбаваны ў чырвоны колер расейскі імпэрыялізм на штыкох чырвонаармейцаў нясе для Беларусі новы прыгон. Узброеныя сілы маладое Беларускае Дзяржавы не змаглі паўстрымаць націску пераважаючых колькасна і лепш узброеных вайсковых сілаў расейскіх камуністаў. Бальшевіцкага наезьніка Беларусь спаткала шэрагам паўстаньняў найвялікшымі з якіх былі Слуцкае ды Вяліскае. Дзейнасьць паасобных беларускіх паўстанчых аддзелаў прадаўжалася цэлымі гадамі, не зважаючы на тое, што на Беларусі афіцыйна ўсталілася варожая акупацыя. Рыскі трактат пахаваў на шэраг дзесяцігодзьдзяў надзеі свабодалюбных беларусаў, падзяліўшы Беларусь на часткі і раздаўшы гэтыя часткі розным акупантам. Аднак агні ідэяў вялікага сакавіка не пагасьлі: яны сталі запаветам для новага пакаленьня змагароў за Незалежнасьць. Пастановы Вякікага Сакавіка мелі і об'ектыўныя насьледкі: Беларусь, як дзяржава ўвайшла на карту Эўропы. Абвешчаньне Незалежнасьці ды прызнаньне яе шэрагам замежных дзяржаваў прымусіла новых акупантаў лічыцца з беларускай нацыяй. Бальшавікі былі прымушаны стварыць фікцыю незалежнае Беларусі ў форме г. зв. БССР, маючы на ўвазе ашукаць пільнасьць беларускіх незалежніцкіх колаў да тае пары, пакуль акрэпла бальшавіцкая ўлада.

У Летуве было створана адмысловае міністэрства Беларускіх Справаў. Польшча была прымушана пагадзіцца з наяўнасьцю беларускіх пачатковых ды сярэдніх школаў, беларускае прэсы, беларускіх культурна-прасьветных ды эканамічных установаў, як Беларускі Банк у Вільні, беларуская каапэрацыя, Беларускі Музэй Луцкевіча і г. д. Бясспрэчна чужынецкая ўлада паўсюдна імкнулася паменшыць размах беларускага жыцьця, але беларускі рух пашыраўся маючы моцныя грунт пад нагамі — растучую нацыянальную сьведамась народных гушчаў ды выразна сканкрэтызаваную мэту — Незалежнасьць. Цяжкі шлях прайшоў Беларускі Вызвольны Рух у дзясяцігодзьдзі, што леглі паміж Двума Сусьветнымі войнамі. Шмат ахвяраў было складзена для справы Незалежнасьці Беларусі, а гэтыя ахвяры зьяўляюцца бясспрэчным доказам нязьмеручасці незалежніцкае ідэі, бо толькі тая ідэя, за якую здольны паміраць людзі, зьяўляецца вялікай ідэяй.

За ідэю Незалежнасьці Беларусі загінула шмат. Паміралі яны на полі славы, у засьценках НКВД, у мурах Лукішак, Вронак, астрогаў гур Сьвентакжыскіх, на Лубянцы, на Калыме, Варкуце. Іх магілы паадзіночныя і масавыя, з крыжамі і бяз крыжоў адзначылі няскончаны крыжовы шлях змагаючайся Беларусі. У летнія сьпёкі, у зімовыя сьцюжы маячылі гэтым шляхом постаці беларускіх выгнанцаў толькі таму, што яны адважыліся любіць сваю васільковую Бацькаўшчыну, што дамагаліся для яе правоў, якія прызнаны Богам кожнай краіне.

Аднак мацнейшым, чым злосьць чужынцаў была любасьць да роднага краю. Агні ідэяў Незалежнасьці гарэлі ў сьведамасьці беларускіх гушчаў. Дарэмна цешыўся чужак, дарэмна сьпявалі паніхіды над Беларусьсю ворагі беларушчыны розных масьцей. Яна не памерла.

Загаварылі гарматы Другое Сусьветнай вайны. У крывавым сьвятле пажарышчаў, у грукаце зьверхмагутных бомбаў зьнішчаўся дабрабыт беларускага народу. Але разам з гэтым валіўся ў грузы бальшавізм, гэты найвялікшы вораг беларусаў. З уласьцівай нам настойлівасьцю мы ўзяліся за справу адбудовы ўсяго, што разбурыла акупацыя і вайна. Яшчэ тліліся пажарышчы бітваў, калі на прасторах Беларусі пачалася адбудова. Здарыўся вялікі цуд: на не астыгнуўшых яшчэ пажарышчах будавалі школы, шпіталі, адбудоўвалі гаспадарку, наладжвалі дапамогу найбольш пацярпеўшым ад вайны, арганізавалі царкоўнае жыцьцё. Гэта быў сапраўды волатны высілак, на які можа здабыцца толькі вялікі народ. Шматсоттысячная маса энтузыястычных працаўнікоў Беларусі рабіла калясальную працу ў самых неадпаведных умовах. Месца тых, каго забіла вайна, займалі новыя. Былі пакладзены салідныя падваліны пад гмах Незалежнае Беларусі. Новы акупант у асобе нямецкага крайсляндвірта прыглядаўся да гэтае працы, дзе мог перашкаджаў, або забіваў. Бальшвіцкія партызаны руйнавалі адбудованае, забівалі тых, што адбудоўвалі. Але ўсіх забіць не змаглі, і адбудова ішла. Імглістыя абяцаньні немцаў новага парадку не здавольвалі беларусаў. Беларусь мела сваю ідэю — Незалежнасьць. Да гэтае ідэі ішла сялянска-работніцкая Беларусь. і аб гэтым яна сказала свайму новаму акупанту вуснамі дэлегатаў Другога Усебеларускага Кангрэсу, які адбыўся ў Менску 27. чэрвеня 1944 г.

У аснову сваіх пастановаў 2-гі Усебеларускі Кангрэс паклаў Акт 25 сакавіка — поўную дзяржаўную сувэрэннасьць Беларусі. Гэтым 2-гі Усебеларускі Кангрэс падкрэсьліў няўхільную пасьлядоўнасьць Незалежніцкага Руху, абаснаваўшы свае пастановы на гістарычнай традыцыі. Удзельнікаў 1-га Усебеларускага Кангрэсу, якія перажылі пару ліхалецьцяў ды прысутнічалі на 2-гім Усебеларускім Кангрэсе запрасілі ў ганаровы Прэзыдыюм. Сваім удзелам у 2-ім Усебеларускім Кангрэсе дэлегаты 1-га Усебеларускага Кангрэсу задакумэнтавалі салідарнасьць з ім. Гэткім чынам беларускі народ не дазволіў пагасіць зьніч Незалежнасьці, які запалілі ўдзельнікі Акту 25. сакавіка, а, перахаваўшы яго ў пару нацыянальнага палону, ўзьняў на чарговым гістарычным этапе. Гэты чарговы дзяржаўны акт Беларускага Народу, што займеў месца праз два з паловай дзесяцігодзьдзі пасьля сакавіковых пастановаў, зьяўляецца сьведчаньнем таго, што мы ў нашых нацыянальных шуканьнях ня змыліліся з шляху ды крочым у адпаведным напрамку.

Няма віны беларускага народу ў тым, што ягоная Бацькаўшчына ня мае незалежнасьці. Лепшыя сыны Беларусі зрабілі ўсё магчымае, каб гэтую незалежнасьць здабыць, але вонкавыя абставіны склаліся так, што найвялікшы вораг беларускага народу — бальшавізм перамог яшчэ раз. Лёс Беларусі пасьля Другое Сусьветнае вайны разьдзялілі іншыя: Польшч, Летува, Латвія, Эстонія, Чэхаславаччына, Баўгарыя, Румынія, Вэнгрыя, Альбанія, Усходняя Нямеччына, — вось жалобны сьпіс ахвяраў расейскага бальшавізму, гэта — цана якое зажадаў Крэмль за свой удзел у перамозе. Але мы верым непахісна, што людзкасьць ня згодзіцца плаціць гэтую цану чырвонаму молёху. За жалезнай заслонай насьпяваюць падзеі, якія сьведчаць аб тым, што самае моцнае аружжа бальшавізму — страх перастаў дзейнічаць на псыхіку паняволеных народаў. Жыцьцё пад савецкай акупацыяй страціла сэнс. Людзі не баяцца памерці. Аб гэтым гавораць леташнія падзеі ўва Усходняй Нямеччыне, дзе безбаронныя нямецкія работнікі пайшлі на штурм расейскіх танкаў, падзеі ў Балканскіх краінах, дзе сяляне ня хочуць аддаваць збожжа крамлёўскім намесьнікам, аб гэтым гавораць натоўпы уцекачоў з-за Жалезнай Заслоны.

Гэты растучы фронт антыкамуністычных сілаў натхняе нас надзеяй, бо ў барацьбе з бальшавізмам мы не адны. Людзкасьць пачынае разумець велічыню пагрозы бальшавізму. Сьведамасьць небясьпекі зьяўляецца крокам самаебароны. Вольны сьвет зрабіў гэты крок. У галіне пашырэньня праўды пра бальшавізм у сусьветным маштабе немалая заслуга беларускага народу, бо ён, як адна з першых ахвяраў бальшавізму, пачаў з ім барацьбу. Няхай гэта была няроўная барацьба з відавочнай перавагай сілаў бальшавікоў; ніхто нас у гэтай барацьбе не падтрымаў, — сам беларускі народ узброены непахіснай воляй барацьбы, падняўся на вайну з бальшавізмам. На працягу чатырох дзесяцігодзьдзяў змаганьня з бальшавізмам беларускі народ праграў шмат бітваў, але ня страціў барацьбы, не заламаўся духова, не зьняверыўся ўва ўласных сілах. А здарылася гэтак таму, што Беларускі Вызвольны Рух мае ідэялягічную зброю — выразна сфармуляваную мэту нацыянальнае барацьбы, пастановы Вялікага Сакавіка!

Змагаючаяся Беларусь — там, за Жалезнай Заслонай і на гэты бок яе, раскіданая ў эміграцыі, непахісна крочыць у напрамку зьдзейсьненьня тых пастановаў. Наша вера, ў аснове якое лёг запавет Сакавіка, дапаможа нам утрымаць сьцяг нацыяльнае барацьбы. У гадзіну вялікіх спакусаў астанемся вернымі тым запаветам. Адзначаючы трыццаць шостую гадавіну Абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі гэтай Акадэміяй, сьведчым свою вернасьць ідэі Самастойнасьці так, як гэтую вернасьць сьведчылі беларускія патрыёты ў маскоўскай катарзе, якія, як Уладзімер Жылка, на астрожных сьценах пісалі крывёю свой нацыянальны запавет. І зараз, калі ў пару вялікіх спакус на карту Эўропы ўзышоў беларус, нашым абавязкам зьяўляецца замацаваць пазыцыі, здабытыя Беларускім Незалежніцкім Рухам ды памножыць іх. Дармо, што сьньня

Чужак-дзікун, крывёю п'яны сьвежай
Запёр народ ў няволю ў батракі,
І нашу Маці-Бацькаўшчыну рэжа,
Жывою рве на часткі, на кускі.
Сыноў яе расьсеяў па ўсім сьвеце;
Як птушак з гнёздаў вецер разагнаў;
Бацькі дзяцей, а бацькоў сваіх дзеці
Сярод магіл шукаюць і канаў...

(Я. Купала)

Дармо, што сяньня ў стольным Менску заселі намесьнікі чырвонага Крамля і трызну гучную спраўляюць па нашым краі. Дармо, што чырвоныя палотнішчы палошчуцца ў сонцы беларускае вясны! Прыдзе пара, ды яна ўжо ідзе, калі ўладу ў родным краі возьме ў рукі беларус. Гэтак будзе, бо гэтага хоча Беларускі Народ і гэтага вымагае Праўда. Мы верым у Незалежнасьць Беларусі, мы верым у тое, што Дзень яе вызваленьня ўжо блізка. Вера вялікая сіла, яна вядзе на штурм найвялікшых цьвярдыняў. Вера беларускага народу ў перамогу ідэі Незалежнасьці зьяўляецца парукай таго, што Жыве Беларусь!

Беларуская хроніка

Супольнае сьвяткаваньна дня незалежнасьці Беларускае Народнае Рэспублікі у Торонто

Канада:

Дня 21-га сакавіка 1954 г.

Магчыма першы раз пасьля некалькіх гадоў, беларускае грамадзтва Торонто, мела нагоду адзначыць запраўды урачыста 36-я угодкі абвесчаньня Незалежнасьці Беларусі. — супольна.

Гэта факт, хаця некаторым, хто ведае сытуацыю міжарганізацыйных суадносінаў нашых Суродзічаў здасца гэта не магчымым.

Яшчэ за некалькі тыдняў да адбыўшае падзеі, ініцыятыўная група з Монтрэалу запрапанавала разгледзець свой плян супольнага сьвяткаваньня, на што ў першую чаргу адгукнулася Беларускае Нацыянальнае Абеднаньне і ўжо амаль пры катчатковым вырашэньні праблемы пераслалі сваю згоду ЗБК. Такім чынам, супольнае сьвяткаваньне назначана на дзень 21-га сакавіка з удзелам трох лякальных арганізацыяў, а пайменна: Беларускага Нацыянальнага Аб'еднаньня, Згуртаваньня Беларусаў Канады і Згуртаваньня Беларусаў у Монтрэалі. Апошнім даручана поўнасьцю праграма ўрачыстасьці, ўсю-ж падгатоўчую працу ўзялі на сябе БНА.

Сьвяткаваньне разпачалося Службай Божай у меснай Беларускай Праваслаўнай Царкве Св. Ефрасіні Полацкай. Службу правіў настаяцель А. Мігай у саслужэнстве з украінскім праваслаўным Сьвятаром. Мужчынскі хор, пад кіраўніцтвам Сп. І. Казачка (Монтрэаль) упрыгожыў Службу выкананьнем «Отчэ наш» — камп. М. Равенскага, «Достойно есьць» — М. Равенскага, «Верую» і «Магутны Божа», што кранула да сьлёз вернікаў.

Пасьля чулых, патрыятычных слоў Айца Мігая, які падкрэсьліў важнасьць сяньняшняй гадавіны — адслужана малебен аб дараваньні сілы і ўстойлівасьці беларускаму Народу ў змаганьні з бязбожным камунізмам за вольнасьць і незалежнасьць Беларусі. Варта зазначыць, што царква была перапоўнена вернікамі, аднак ня можна памінуць і тое, што суродзічы з ЗБК палічылі непатрэбным быць прысутнымі, таму, што ніводнага з іх не заўважана.

А гадзіне 5-ай пасьля паўдня пачалася ўрачыстая акадэмія. Акадэмію адкрыў Сп. В. Ждан (Монтрэаль), які ў кароткім, але зьмястоўным слове накрэсьліў важнасьць Акту 25-га Сакавіка, ідэя якога павінна лучыць нас у адну беларускую сямью. Падкрэсьліў і той факт, што акурат сёлетняе супольнае сьвяткаваньне і ёсьць гэтым яскравым доказам.

Пасьля ягоных слоў, паплылі прыгожыя акорды «Беларусь наша Маці-Краіна» ў выкананьні Хору Згуртаваньня Беларусаў у Монтрэалі пад кіраўніцтвам Сп. І. Казачка; наступна Хор выканаў: «Я ад вас далёка, бацькаўскія гоні» словы Я. Купалы, муз. М. Равенскага, і «Пагоня» сл. М. Багдановіча, муз. М. Равенскага. Сваім сапраўды тэхнічна-выпрабленым выкананьнем Хор узварушыў прысутных, якія бурна пасылалі аплодысмэнты.

Наступным, выступаў Сп. М. Паўловіч (Монтрэаль) з вельмі зьмястоўным рэфэратам, у якім ня амінуў сучаснае міжнароднае палітыкі а ў асаблівасьці падкрэсліў аб шкоднасьці адзінанедзялімаўскіх колаў у барацьбе з камуністычным Крамлём. Заканчальная фраза ягонага рэфэрату была заклікам да кансалідацыі і згуртаваньня пад адзіным сьцягам змаганьня ўсіх тых, хто дасюль ня выракся свайго нацыянальнага паходжаньня. Усьлед, выступілі прадстаўнікі нацыянальных арганізацыяў і установаў:

Ад Эстонскага Нацыянальнага Камітэту ў Канадзе — Сп. Салюрант;

ад Казацкага Нацыянальна-Вызвольнага Руху — Палк. Пэтрэнко;

ад Канадыйска-Летувіскай Фэдэрацыі — Сп. Сліжыс;

ад Македонскай Нац. Арганізацыі — Сп. Іконoмов;

ад Кангрэсу Полёніі Канадыйскай — Сп. Сьвідэрскі;

ад Славенскай Нац. Фэдэрацыі ў Канадзе — Сп. Маўко;

ад Славацкага Легіёну — Сп. Якубец;

ад Румынскага Аб'еднаньня ў Канадзе — Сп. Цынта;

ад Камітэту Украінцаў Канады — Сп. Казлоўскі;

ад Укр. Легіёну Сымона Пэтлюры — Сп. Шыдогуб;

ад Саюзу Укр. Ахвяр Рас.-бальшавіцкага Тэрору — Сп. Сэрдзюк;

ад Украінскага Работн. Саюзу — Сп. Мазурык.

Зачытана тэлеграма ад Латышскай Нац. Фэдэрацыі ў Канадзе, а так сама прывіталі прадстаўніцтва Чэшскай Аграрнай Партыі.

Усім прадстаўніком, вышэй вымененых нацыянальнасьцяў, злажыў падзяяу кіраўнік урачыстасьці Сп. В. Ждан.

Пасьля кароткага перапынку, Гурток Мастацкае Самадзейнасьці з Монтр. выканаў сцэнічны твор М. Машары «Сьмерць Кастуся Каліноўскага». У галоўных ролях: Кастусь — П. Чопчыц, Судзьдзя — В. Спічонак, Пракурор — В. Станкевіч, тэкст дэклямавала Сп-ня Тамара Грынько, пад мастацкім кіраўн. Сп. Чопчыца. Ня ўсе маглі спакойна прыглядацца і ўслухоўвацца ў гэтую трагічную сцэну. У бальшыні можна было заўважыць шчырую сьлязіну спаўчуцьця.

Пры заканчэньні праграмы выступіў ізноў Хор ЗБМ. На гэты раз былі выканаьыя: «Час» сл Я. Купалы, муз. М. Равенскага; «На выгнаньні» муз. Вальнчыка і «Марш беларускіх партызанаў» (прац. А. Карповіча) і наш Нацыянальны Гымн.

Праграма закончана. Народ разышоўся з вельмі добрымі ўражаньнямі. Група з Монтрэалю ў колькасьці 21 асоб, атрымала запраўды шчырую падзяку ад Управы і Сяброў Беларускага Нацыянальнага Аб'еднаньня, аднак ізноў чамусьці Спадары з ЗБК, хуцьценька пакінулі залю, ня гледзячы на тое, што на запросінах фігуравалі на другім месцы. Далібог прыкра, а з другога боку дзіўна, чаго стыдаюцца і чым гэта так ганарацца, што нават у так вялікі дзень можна было заўважыць гэтую розьніцу? Адны — як людзі. Другія-ж...

Прысутны

Прывітаньне да беларусаў усяго сьвету, перададанае 2. сакавіка 1954 сябрай БЦР Інж. Эмануілам Ясюком па радыё з Нью Ерку

Дарагія сёстры і браты беларусы!

Вітаю Вас з вялікім сьвятам Сакавіка. Сяньня мінула 36 гадоў з таго часу, як 25-га Сакавіка 1918 году Рада Беларускай Народнай Рэспублікі ў сваёй трэцяй установай грамаце абвесьціла поўную незалежнасьць Беларусі. У трэцяй грамаце гаворыцца: «скідаем з роднага краю апошняе ярмо дзяржаўнае залежнасьці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны і незалежня край».

Ідэя незалежасьці заўсёды жыла сярод беларускага народу. Рада Беларускай Народнай Рэспублікі сваім актам аб узнаўленьні Беларускай Дзержаўнасьці толькі выявіла народную волю, якую народ выказаў на Першым Усебеларускім Народным Кангрэсе.

З гэтага мамэнту беларускі народ не на хвіліну не спыніў актыўнае барацьбы за сваю самостоўную дзяржаву.

За Беларускую самостойную незалежную дзяржаву змагаліся Слуцкія Паўстанцы. За беларускую Дзяржаву змагаліся Нацдэмы.

За Беларускую Дзяржаву змагалася стотысячная Грамада!

У 1944 годзе быў скліканы Другі Усебеларускі Народны Кангрэс у сталіцы Менску. На гэтым Кангрэсе народныя прадстаўнікі заявілі ўсяму сьвету, што тыя ідэалы, якія былі выказаны Першым Усебеларускім народным Кангрэсам і Радай Беларускай Народнай Рэспублікі ў Акце 25-га Сакавіка 1918 году, застаюцца непахіснымі: гэта значыць, што беларускі народ ніколі не адмовіцца ад барацьбы за вызваленьне свае Бацькаўшчыны.

На Другім Усебеларускім Народным Кангрэс была створаная Цэнтральная Рада, яка правяла мабілізацыю і ўтварыла збройную сілу пад назовам Беларуская Краёвая Абарона для абароны Беларусі ад маскоўска-бальшавіцкай тыраніі.

Сяньня ў барацьбе за незалежнасьць Беларусі ўцягненыя ўжо сотні тысяч людзей.

Там — на Бацькаўшчыне ад Бута да Дзясны ў лясох гэраічна змагаюцца цэлыя тысячы беларусаў. Тысячы іх гінуць у канцэнтрацыйных лягерох Сыбіру. Шалее люты маскоўскі бальшавізм, губіць нашых братоў ды праліває няміласэрна беларускую кроў.

Азьвярэлы маскоўскі бальшавізм у барацьбе з беларускім вызвольным рухам ня ведае мяжы: бальшавікамі расстраляны сотні беларускіх сьвятароў, пісьменьнікаў, паэтаў, сотні беларускіх прафэсароў, кампазытараў, артыстаў, настаўнікаў і нязьлічаная колькосьць беларускіх сялянаў. З гэтае прычыны, як выказвае статыстыка, за час панаваньня бальшевізму на Беларусі насельніцтва нашага краю не павялічылася, а наадварот — зменшылася з 22 міліёнаў да васемнаццаці мільёнаў.

Як бачыце, дарагія браты і сёстры, далейшае панаваньне бальшавізму на нашай Бацькаўшчыне пагражае вынішчэньнем нашай нацыі і таму мы беларусы на эміграцыі павінны як найцясьней згуртаваць свае сілы і змагацца разам з усімі паняволенымі народамі супроць агульна людзкога ворага бальшавізму, тым балей мы — беларуская эміграцыя — карыстаючыся ўсімі свабодамі на вольнай зямлі Вашынгтона і Лінкольна — найбольш дэмакратычнай краіне сьвету, павінны лічыць сваім абавязкам дапамагаць у вызваленьні з пад бальшавіцкага ярма нашай шматпакутнай бацькаўшчыны і народу!

Мы верым цьвёрда, што ў недалёкай будучыні зазьяе наш сьцяг у дарагой сталіцы Менску, як краіне вольнай і незалежнай ад маскоўска-камуністычнай тыраніі.

Няхай жыве вольная і незалежная Беларусь!

Няхай жывуць Спалучаныя Штаты Амэрыкі!

Дэкрэт прэзыдэнта Беларускай Цэнтральнай Рады

У сувязі з тым, што ў хуткім часе прадбачыцца скліканьне сэсыі Пленуму Беларускай Цэнтральнай Рады, а справа пісьмовага перказваньня сябрамі БЦР сваіх мандатаў упоўнаважаным дагэтуль ня ўрэгулявана ані статутам, ані рэгулямінам прэзыдыюму Пленуму, лічу сваім абавязкам, да часу вырашэньня гэтага пытаньня Пленумам БЦР, увесьці наступную норму:

Кожны сябра БЦР, які ня можа асабіста прыбыць на пленум, можна перадаць сваё паўнамоцтва (пісьмова) іншаму сябры БЦР, які будзе непасрэдна прыймаць удзел у Пленуме, з тэю, аднак засьцярогаю, што **ніхто ня можа мець болей чымсь два, перказаныя яму, паўнамоцтвы.**

На падставе гэтага, а такжа з увагі, што:

1. некатарыя сябры БЦР з паза США зьвярнуліся да мяне з заявю аб жаданьні перказаць дасюлешнія паўнамоцтвы іншым асобам,

2. у міжчасе зайшлі структуральныя зьмены ўнутры некатарых арганізацыяў.

Прэзыдыюм Пленуму БЦР, абвяшчаючы аб даце скліканьня сэсыі пленуму БЦР:

1. падасьць да ведама ўсіх сяброў БЦР аб абмежаваньнях колькасьці ўпоўнаважаньняў, згодна з гэтым дэкрэтам,

2. загадае выбар дэлегатаў па арганізацыям і перказ поўнамоцтваў **па чарзе ў кожнай краіне** з мэтаю недапушчэньня адхіленьняў ад вышпаданае нормы.

Дадзена ў Нямеччыне, ў дзень 3. красавіка 1954 г.

/—/ **Р. Астроўскі**
Прэзыдэнт
Беларускай Цэнтральнай Рады

Сьцьверджана:

/—/ **А. Руссак**
Старшыня калегіі БЦР

Торонто

У суботу дня 20-га сакавіка, Гурток Мастацкае Самадзейнасьці ЗБМ, ладзіў свой чарговы выступ для Суродзічаў у Торонто. У праграме:

а) «Курган» — сцэнічна-музыкальны мантаж на словы Я. Купалы, муз. А. Карповіча. У галоўных ролях: Князь — В. С-ак, Гусьляр — П. Ч-ч. Тэкст дэклямавала Т. Грынько, акампаньямэнт піяно — Сп-ня З. Саладуга.

б) Выступ Мужчынскага хору ЗБМ пад кіраўніцтвам І. Казачка.

в) Народныя танцы ў выкананьні: Тамара і Дуня Грынько, і Леня Кішко.

г) Камэдыя «Зьбянтэжаны Саўка» Аляхновіча, ў ролях: Саўка — П. Чц, Маргрэта — Спня З. Ігнатава, жабрак — В. Б-ч.

Мастацкае кіраўніцтва — Сп. Паўло Чопчыц.

Аўдыторыя была перапрунeнай. За дапамогу і шчырае прыняцьце, Гурток Мастацкае Самадзеяльнасьці гэтай дарогай складае сваю шчырую падзяку Управе БНА і ўсім сябрам, якія спрычыніліся да гэтага.

Удзельнік

США

Пассэйк. Злучаны Беларуска-Амэрыканскі Дапамаговы Камітэт (аддзел у Пассэйк) адчыніў тут «Беларускі Клюб», дзе аднaчасна месьціцца й аддзел К-ту ды праектуецца бібліятэка-чытальня. У вялікай і прыгожай залі клюбу адбываюцца лекцыі беларусазнаўства для дзяцей і дарослых, а такжа адбываюцца розныя грамадзкія сходы й зборкі.

6-га сакавіка ў Нью Ерку, Карнегі Голл адбыўся вечар мастацкай самадзейнасьці студэнтаў з Усх. Эўропы. У гэтым вечары прымала ўдзел Аб'еднаньне Беларуска-Амэрыканскіх Студэнтаў, сакратарка якога студэнтка Л. Лапіцкая мела зьмястоўны інфармацыйны рэфэрат адносна Беларусі, а дзявоцкі ансамбль пад кіраўніцтвам сп. П. Нядзьвецкага задэманстраваў беларускія песьні і танцы. Акрамя гэтага нашыя студэнткі частавалі прысутных беларускімі нацыянальнымі стравамі.

Саюз Беларуска-Амэрыканскай Моладзі ў Саўт Рывэр 6-га сакавіка ладзіў волейбольны і пінг-понгавы турніры з удзелам іншанацыянальных камандаў, а пасьля танцавальны вечар. Зацікаўленасьць імпрэзамі была вялікая, што сьведчыць або той карыснай працы, якую праводзіць СБАМ.

Жменя вестак з БССР

Наваградак. Дзякуючы таму, што Наваградак пабыў пару гадоў абласным цэнтрам (цяпер ён зьшоў да ролі раённага гораду), ён ступнёва даволі шыбка адбудаваўся па вайне. За апошні час пабудаваны даволі вялікія будоўлі пад тэхнікум савецкага гандлю, фінансавы тэхнікум, кіно і готэль. У гэтым годзе на ўскраіне горада распачалася будова вялікага варывасушыльнага заводу. У горадзе ўжо працуюць: трыкатажная і швэйная хвабрыкі, завод сухога малака, лесапільны завод, ліцейна-мэханічны завод, пашыраны і змэханізаваны кахэльны завод, а такжа хвабрыка мэблі. Працуе такжа так званы дом культуры і 3 бібліотэкі. Акром таго — некалькі школаў. Аднак савецкая рэчаістасьць, як пішуць, налажыла на ўвесь горад пячатку маўчаньня, бо-ж людзі баяцца шчыра абмяняцца сваімі думкамі нават з сваімі блізкімі, не кажучу ўжо аб знаёмых.

І хоць у раёне налічваецца аж 41 лекараў і 124 сярэдне-мэдычнага пэрсаналу, аднак адсутнасьць лекаў мала дае насельніцтву карысьці з усяго так званага нарздрава.

Вялікая Кракотка, Слонімскага раёну, Гарадзенскай вобласці. Яшчэ ў 1926 годзе тут была адчынена бібліятэка Т-ва Беларускай Школы стараньнем б. вучня Віленскай Беларускай гімназіі Валенціна Таўлая (памёр ў 1947 годзе). Аднак пасьля арышту Таўлая польскімі ўладамі, бібліятэку паліцыя зачыніла, а ўсе кніжкі сканфіскавала.

Цяпер ізноў гэтая бібліятэка адчынена ды носіць назоў бібліятэкі імя Янкі Купалы. Жонка нябошчыка Я. Купалы — В. Луцэвіч перадала ў фонд гэтае бібліятэкі шмат цэнных кніжак. Лік чытачоў у гэтай вясковай бібліятэцы значна ўзрос, але яны аднaчасна хацелі-б мець крышку кніжак і іншых, чымсь тыя, якімі завальвае бібліятэку савецкая ўлада. Камуністычная прапаганда ўжо ўсім збрыдла, але ратунку на гэта пакуль што няма.

Сьваткаваньне 36-тых угодкаў незалежнасьці Беларусі у Нью Ерку

У нядзелю 28. сакавіка г. г. у 7 г. 45 м. раніцы Старшыня сьвяткавальнага К-ту сябра Бел. Цэнтр. Рады гасп. Э. Ясюк прывітаў па радыё ўсіх беларусаў з вялікім сьвятам Сакавіка. Пасьля прамовы быў адыграны беларускі гімн.

У 13 г. 30 м. у трэчаскім саборы ў Нью Ерку адбылася Богаслужба, а пасьля ўсе прысутныя накіраваліся ў гатэль Каммадор, дзе сябрамі: Пелясою, Сенькам, Казаковым і Новікам была ўдэкаравана заля.

У 15 гадз. 15 м. заля ўжо перапоўнена беларусамі і гасьцямі. Галоўным конфэрэнсье быў гасп. К. Вайцяхоўскі.

Урачыстая акадэмія распачалася роўна ў 15 г. 30 м. Амэрыканскім і Беларускім гімнамі. Выканаў хор з Саўтс Рівэр пад кіраўніцтвам гасп. А. Еўца пры акампаніямэнце гасп. Барысавец.

Наступна гасп. Сьвятаславам Каўшом быў прачытаны вельмі зьмястоўны рэфэрат, а пасьля г. К. Вайцяхоўскі адчытаў прывітаньне прэзыдэнта Бел. Цэнтр. Рады праф. Р. Астроўскага.

З вялікаю прамоваю выступіў кангрэсман M. A. Feigham, membre of Congress from Ohio.

За гэтым па чарзе прамаўлялі прадстаўнікі іншых нацыянальнасьцяў: Літоўскі, латыскі і эстонскі віцэ-консулы, прадстаўнік Грузіі і Паўн. Каўказу, старшыня украінскага работніцкага саюзу, жаночых арганізацыяў ды інш.

Ад беларускага кангрэсавага камітэту прывітаў старшыня яго Др. М. Шчорс.

Наступна былі прачытаны атрыманыя тэлеграмы і прывітаньні ад: Адмірала Мэнца з Амэрыканскага К-ту Вызваленьня ад бальшавізму, Галоўнага сакратара бургомістра Нью-Ерку, Дырэктара Эмігр. Прэсавага Бюро гасп. Вільямса, Старшыні Румынскага Нацыянальнага Камітэту, Старшыні Вугорскага Нацыянальнага камітэту, Дэлегата Кубы, Генеральнага Літоўскага Консула гасп. І. Будрыса, Генеральнага Эстонскага Консула, Старшыні Паўночна-Каўказцаў гасп. Баллё Білатті.

Ад беларускіх арганізацыяў: Дра І. Ермачэнка, старшыні аддзелаў кангрэсавага і дапамаговага К-ту ў Каліфорніі праф. Б. Кіта і Мгр. Ч. Найдзюка, старшыні згуртаваньня Беларускіх Патрыётаў Ю. Попкі, Старшыні Беларускага Абʼеднаньня ў Аўстраліі гасп. М. Зуя, з Канады, Чыкаго ды інш. мясцоў рассяленьня беларускай эміграцыі.

На закончэньне хор пад кіраўніцтвам А. Еўца выканаў некалькі песьняў, а паэт Кавыль прадэклямаваў прыгожы свой верш.

У 18 гадзін старшыня сьвяткавальнага К-ту гасп. Э. Ясюк абвесьціў урачыстую акадэмію закрытай.

Пасьля адбыўся банкет.

З нагоды 36 ўгодкаў абвешчаньня незалежнасьці Беларусі.

Старшыня калегіі БЦР інж. А. Руссак атрымаў наступнае прывітаньне ад камбатантаў беларускіх збройных сілаў з Канады:

«З нагоды трыццацьшостых угодкаў векапомнага акту 25-га сакавіка, якім была абвешчана незалежнасьць Беларускай Народнай Рэспублікі, камбатанты беларускіх збройных сілаў, прыймаючыя ўдзел у змаганьні з ненавісным усяму людзтву камунізмам падчас другое ўсесьветнае вайны, а такжа сымпатыкі БЦР, перасылаем на Вашыя рукі сваё найшчырэйшае прывітаньне і найлепшыя пажаданьні.

Мы верым, што ўзьняты сьцяг змаганьня Беларускай Цэнтральнай Радай у бязьмерна цяжкіх варунках, яе непахісная стойкасьць у абароне нашага сьветлага ідэалу, давядзе нас у хуткай будучыні на свою Бацькаўшчыну, дзе ўжо вольны беларускі народ адзначыць чарговую гадавіну — ў вольнай, незалежнай і сувэрэннай дзяржаве!

Няхай жыве беларускі народ у змаганьні!

Слава непахісным змагаром за волю і праўду!

Жыве БЦР! Жыве Беларусь!

/—/ В. Ждан

ЗАСНАВАНЬНЕ БЕЛАРУСКАГА СТРАХАВОГА АДДЗЕЛУ № 319 У НЬЮ ЕРКУ, ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА

13 лютага г. г. у Нью Ерку адбыўся арганізацыйны сход Беларускага Асэкурацыйнага Таварыства. Пасля насьвятленьня значэньня асэкурацыі сп. В. Чабатарэвічам пачаліся выбары управы Стасевіч, сакратаром Хв. Беразоўскі, аддзелу. На старшыню быў выбраны М. скарбнікам В. Місюль, у рэвізную камісію ўвайшлі: А. Куленіч, К. Вішнеўскі, апека над хворымі — спадарыня Чабатарэвіч і Л. Куленіч.

Пакрысе адусюль і аб усім

У ЛІЦЬВІНОЎ

14. 2. 54 ў Ньюёрку адбылася ў Літвіноў урачыстая акадэмія, прысьвечаная дню незалежнасьці Літвы.

Ад беларусаў вітаў прысутных прадстаўнік Беларускай Цэнтральнай Рады, г. Ю. Сабалеўскі, які, зрабіўшы кароткі агляд гісторыі Літоўскага народу ды падкрэсьліўшы апошні гвалт, учынены чырвонаю Масквою над свабодалюбным літоўскім народам, зазначыў: «...Ня гледзячы на савецкую рэчаістасьць, яшчэ ня мала бачым наіўных, думаючых аб нейкай магчымасьці дагаварыцца з маскоўскімі заправіламі.

Масква, ў далейшай пэрспэктыве, паставіла сабе зусім азначаную мэту, з якою нават ня крыецца. Кожны шаг Масквы пасьлядоўна ідзе па гэтай лініі і з абранага напрамка яна ніколі ня зыйдзе, бо-ж гэта яе зьмест, псыхічная і фізычная структура. Яна была нязьменнаю пры царох, перакazалася Чухновым і Керанскім ды ўзьведзена ў энную ступень сёньняшнімі маскоўскімі чырвонымі царамі!

Масква ідзе на розныя канфэрэнцыі ды на спатканьні не для таго, каб нешта ўзгодзіць ды наладзіць згоднае спожыцьцё, а толькі й выключна з намерам больш разведаць ды вывучыць слабыя бакі намечанай чарговай ахвяры, каб дзейнічаць пасьля больш упэўнена.

Гэты, больш чымсь наіўны, каналі сучаснай палітыкі веры ў вартасьць бальшавіцкага слова, пакінем тым, хто, нажаль, яшчэ верыць: У нашым акрэсьленьні сучасная Масква — гэта палітычны круцёль, ашуканец, носьбіт эксплёатацыі, жаху і тыраніі для ўсяго вольнага сьвету!

Пры спатканьні з Масквою і яе прадстаўнікамі мы маем давер толькі да прыцэльніка наведзенай на яго зброі. З маскоўскаю тыраніяй у нас вайна усімі даступнымі нам срэдствамі і пры кожнай нагодзе!

Мы прывітаем той мамэнт, калі ў «мэню» прынясуць прадстаўнікоў Масквы, будзе ўпісаны самалёт, фаршыраваны атамнымі ці вадароднымі бомбамі! Добра здаём сабе справу з наступстваў... але іншага срэдства на паўстрыманьне агрэсыўнасьці Масквы няма і ня будзе!

Чым раней гэта станецца, тым таньней абыдзецца для ўсяе людзкасьці».

Прамова прадстаўніка БЦР была сустрэна бурнымі аплёдысмэнтамі ўсіх прысутных.

Карэя. Прэзыдэнт Паўднёвае Карэі Лі-Сын-Ман у апошнім інтэрвью выказаў зьдзіўленьне, што саюзьнікі згадзіліся на спатканьне з камуністамі пасьля таго, як яны пераканаліся аб безразультатнасьці ўсякіх з імі гутарак.

Лі-Сын-Ман пераканаваны, што Жэнэўская канфэрэнцыя ня вырашыць праблемы Карэі, бо-ж паўднёвая Карэя ня згодзіцца на ніякі падзел сваё бацькаўшчыны. Толькі пасьля абеднаньня абедзьвух частак Карэі ў адну дзяржаву, можна будзе прыступіць да выпаўненьня галоўнага заданьня — барацьбы супроць камунізму.

„Няудальная" і „клясычныя" дыпляматы

(Заканьчэньне з 2. балонкі)

Ці новы ход «клясычнага дыпляматa» прынясе карысьць беларускай справе? Абʼектыўна кажучы, ад таго, што Абрамчык асабіста пажывіцца крыху каля амэрыканскай кішэні, ані карысці, ані вялікай шкоды беларускай справе хіба ня будзе. Найвыжэй яшчэ лішні раз скампраміцуецца сам «акцёр» ды яголы рэжысёры. Але ім да гэтага ня прывыкаць стаць.

Тут якраз мне здаецца трэба мець на ўвазе ня шкоду, а галоўным чынам тое, што ад такіх «клясычных» ходаў для беларускай справы няма ніякай карысьці. І шкада, што ўвесь кірунак пэўных беларускіх групаў ці адзінак напраўлены толькі й выключна да высілку здабыцць нешта асабіста для сябе, а справа служыць толькі для прыкрыцьця гэтых сапраўдных імкненьняў! Адсюль страх, каб з гэтага не скарыстаў нехта іншы і ужо канзэквэнтнае абліваньне кожнага з другое групы гразёю.

Пашто, напрыклад, аўтар успомненага артыкулу ў «Беларусе» ня прышлыўшы, ня прылалаўшы, «лягнуў і праф. Астроўскага за тое, што бачыце «ён два гады таму назад гутарыў з прадстаўнікамі расейскіх арганізацыяў»... Так, Астроўскі гутарыў, але, пабачыўшы з кім мае дзела, аднак ні ў якія КЦАБ'ы не пайшоў і гэтым ня толькі не зрабіў ніякае шкоды для беларускай незалежніцкай ідэі, а наадварот, паказаў, што з расейскімі імпэрыялістамі ніякае супрацоўніцтва не магчыма. Яны ўсе незалежна ад вывескі, пад якой выступаюць, хутчэй пойдуць на абарону бальшавіцкай імпэрыі, як гэта некалі заявіў нябошчык П. Мілюкоў, чымсь падтрымаюць ідэю свабоды, якая пагражаецьме развалу гэтае імпэрыі.

Шкада, што гэтага дасюль не разумеюць ці ня хочуць зразумець ані «клясычныя дыпляматы», ані іх рэжысёры!

Аднак прыйдзе час, калі нарэшце Захад пабачыць дзе яго сапраўдныя саюзьнікі і сам будзе шукаць іх дапамогі ў глябальнай барацьбе супроць маскоўскага імпэрыялізму, як галоўнаму закапёршчыку усякіх «ізмаў».

/—/ Антось Варапай

АХВЯРЫ НА ПРЭСАВЫ ФОНД

На прэсавы фонд "Беларускага Слова" зламжылі ахвяры наступныя асобы:

у США:

Інж. Э. Ясюк	— 30 даляраў
Я. Кіпель	— 25 „
А. Шудзейка	— 25 „
А. Руссак	— 20 „
І. Калоша	— 10 „
У. Дудка	— 10 „
А. Маслоўскі	— 10 „
І. Кіслы	— 10 „
У. Бабук	— 5 „
М. Сіцька	— 5 „
у Англіі:	
І. Бунчук	— 5 фунтаў
В. Аўстроўскі	— 3 „
К. Г.	— 3 „
у Нямеччыне:	
М. Карповіч	— 10 н. марак
Д. Касмовіч	— 20 „
А. Варапай	— 20 „
П. Манькоў	— 10 „
А. Складкоўскі	— 25 „
у Аргентыне:	
Др. М. Мінкевіч	— 100 пэсос
П. Саўчыц	— 50 „
Каленік	— 50 „

Усім вышпералічаным асобам рэдакцыя складае шчырую падзяку і паведамляе, што газэта для ўсіх ахвяраваўшых на прэсавы фонд будзе высылацца лётнаю поштаю.

Рэдакцыя

ПРАДСТАЎНІЦТВЫ «БЕЛАРУСКАГА СЛОВА»

Нямеччына: M. Karpowicz. (14a) Ludwigsburg. Staatl. Wohnheim, B. 3/3. M. Majewski, (22b) Braunschweig, Broitzemerstr. 55, Bl. I. 127.
ЗША: Mr. A. Russak, 44, Passaic Str. Garfield, N. J., U. S. A. Mr. A. Jeviec, South River, N. J. 1, Willet Lane.
Англія: U. Vaucok 75, Dorothy Rd., Clapham Junction, London, S. W. 11, England.
Канада: Victor Zdan 123, Clermont Ave., Montreal, 14 P. Q. Canada.
Аўстралія: Mr. M. Zui, 31, Pearl Str., Newtown, N. S. W. Australia.
Аргентына: Sr. Pedro Sawczyc, Calle Carabelas 271, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

Цана газэты за №:

у Нямеччыне	— 30 фэн.
у ЗША і Канадзе	— 20 цэнтаў
у Англіі	— 6 пэнаў
у Аўстраліі	— 8 пэнаў
у Аргэнтыне	— 2 пэсос.

Зьбірайце грошы на Выдавецкі фонд! Купі 2 экзэмпляры газэты і адзін прадай другому!

«БЕЛАРУСКАЕ СЛОВА»

Адрас рэдакцыі і адміністрацыі: (22) M. Gladbach, Oststr. 145, W-6.
Secretary Chairman